

LITUWISKAS SAVAITRASTIS
Išleina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande
Leidžia
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Redaktorius
Vincas Rastenis

Kaina metams, užsimokant iš anksto:
Jungtinėse Valstybėse \$3.00
Kanadoje \$4.00 Kitur \$4.50
Užsisakyti galima kiekvieną metų, nereikia
taukti metų, pusmečio ar mėnesio pradžios.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 6

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO

February — Vasario 9 d., 1950 m.

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Editor
Vincas Rastenis

Subscription per year in advance
In the United States \$3.00
In Canada \$4.00 Elsewhere \$4.50
Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

(35-ti metai — 35th year)

MUSŲ VISUOMENĖJE

Chicagiečių nutarimas

Chicagos ir apylinkių lietuvių buvusių tremtinių susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 500 asmenų, nutarė skelbti boikotą tiems, kurie remia ir užtaria bolševikų okupaciją Lietuvoje.

Tokie Lietuvos priešų ir naikintojų rėmėjai pirmoje eilėje nurodomi laikraščiai "Vilnis" ir "Laisvė", o taip pat ir organizacijos, atvirai ar slaptai veikiančios komunistų fronte.

Kada lietuvių tauta bolševikų yra taip skaudžiai kankinama, kiekvienas kankintojų teisintojas, užtarėjas ar pritarėjas pats darosi dalyviu budelių veiksmų prieš lietuvių tautą. Todėl ir santykiuose su tokiais budelių talkininkais reikia daryti atitinkamas išvadas.

Nuosėkliai galvodamas, susirinkimas nutarė priminti lietuviams verslininkams, kad garsinimasis laikraščiuose, kurie talkininkauja lietuvių tautos žudytoms, yra irgi to žudymo rėmimas. Todėl lietuvių prekybininkai ir kitokie verslininkai yra kviečiami pagalvoti apie tai ir nuo tokio rėmimo susilaikyti. Tie, kurie ir toliau garsinsis pas lietuvių tautos priešų agentus, turės būti laikomi sąmoningais jų rėmėjais.

Iš to išvada — lietuviui netinka turėti ką nors bendra su tokiais rėmėjais. Prieš Lietuvos priešus nukreiptas boikotas turės būti taikomas taip pat ir jiems.

Chicagiečiai kviečia dalyvauti tame boikote visus sąmoningus lietuvius. Vadinasi — ne tik neremti prenumerata ar skelbimais komunistinių laikraščių, bet ir nesikreipti jokiais reikalais pas tuos verslininkus, kurie tokiose laikraščiuose garsinasi, tuo rėdami lietuvių tautos išdavikus.

Lietuvos ir Estijos šventės

Baltų — Skandinavų draugija Washington, D.C., vasario 21 d. rengia Lietuvos ir Estijos nepriklausomybės sukakties paminėjimą vienu metu, nes vasario 24 dieną yra ir Estijos nepriklausomybės diena. Minėjimo meninėje programoje dalyvauja lietuvių menininkai: pianistė G. Leonienė ir smuikininkas A. Paukštys. Mėnėjimas įvyks Intern. Student House salėje, 1825 R St., N. W., Washington, D. C., 8:30 val. vak.

Sumanymai

Naujų laikraščių sumanymų tuo tarpu nestinga. Buvo sumanymas netrukus pradėti leisti naują laikraštį LIETUVIŲ KELIĄ, bet tuo tarpu to laikraščio dar nėra ir nežinia, ar tas sumanymas tebegyvas. Dabar VIE-
NYBĖ skelbia, kad buv. MUSŲ KELIO, Vokietijoje ėjusio laikraščio redaktorius D. Penikas žada netrukus čia išleisti laikraštį tuo pačiu vardu.

MARGUČIO balius

Vasario 12 dieną MARGUTIS Chicagoje, Morrison viešbutyje, rengia vakariene-balių su iškilminga programa.

Vasario 16-toji Lietuvos Respublikos Diena

PROCLAMATION
Republic Of Lithuania Day February 16

WHEREAS, The Republic of Lithuania was one of the victims of World War II devastation in Europe, and although this brave little country is now under the rule of military dictatorship, hope is in the hearts of thousands of Americans of Lithuanian origin that it will eventually be restored to its former place among the independent nations of the world, and

WHEREAS, The independence of Lithuania is based on the long standing principles of American foreign policy, that all peoples in all parts of the world shall have the right to elect their own government, and

WHEREAS, February 16th, 1950 is the Thirty-Second Anniversary of the Independence of the Republic of Lithuania, and this anniversary is thus an occasion of importance to Americans of Lithuanian origin in the State of Ohio.

NOW, THEREFORE, I, Frank J. Lausche, Governor of the State of Ohio, do hereby proclaim Thursday, February 16th, 1950, as "Republic of Lithuania Day" and urge the observance of the occasion by all interested groups, organizations and individuals.

IN WITNESS WHEREOF,
I have hereunto subscribed my name and caused the Great Seal of the State of Ohio to be affixed at Columbus, this 18th day of January in the year of Our Lord, One Thousand Nine Hundred and Fifty.

Frank J. Lausche
GOVERNOR

Vasario 16 — Lietuvos Respublikos Dienos
PROKLAMACIJA

KADANGI Lietuvos Respublika buvo viena iš II Pasaulinio karo sunaikinimų Europoje aukų ir, nors šis narsus mažas kraštas dabar yra valdomas karinės diktatūros, tūkstančių lietuvių kilmės amerikiečių širdyse tebėra viltis, kad jis galės būti grąžintas į savo pirmąją vietą tarp nepriklausomų pasaulio tautų, ir

KADANGI Lietuvos nepriklausomybė yra paremta pastoviais Amerikos užsienių politikos principais, pagal kuriuos visos tautos visose pasaulio dalyse turi turėti teisę išsirinkti savo nuosavą vyriausybę, ir

KADANGI 1950 metų vasario 16 diena yra trisdešimts antroji Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės metinė sukakties diena, todėl ši proga yra svarbi lietuvių kilmės amerikiečiams Ohio valstybėje,

TODĖL DABAR, AŠ, Frank J. Lausche, Ohio Valstybės Gubernatorius, skelbiu ketvirtadienį, 1950 metų vasario 16 dieną, "Lietuvos Respublikos Diena" ir kviečiu atitinkamai ją paminėti visas suinteresuotas grupes, organizacijas ir asmenis.

TAM PALIUDYTI, čia pasirašiau savo pavardę ir pavadėdžiau pridėti Didįjį Ohio Valstybės Antspaudą Columbus mieste, Mūsų Viešpaties tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimtais metais, sausio mėnesio 18-tą dieną.

Frank J. Lausche
GUBERNATORIUS

Ką matėm ir girdėjom

PAS OHIO GUBERNATORIŲ

Ohio Gubernatorius Frank J. Lausche jau pereinantis metais buvo planavęs pasikviesti susipažinti su ne anglų kalba leidžiamą šioje valstybėje įvairių laikraščių redaktorius. Aplinkybės tą jo sumanymą teleido įvykdyti šių metų sausio mėnesio gale.

Jei kas domisi tokio susipažinimo priežastimi, tai atsakymo reikia ieškoti ne toje aplinkybėje, kad šį rudenį vėl bus rinkimai ir Frank J. Lausche vėl kandidatuos į gubernatoriaus vietą ateinančioms dvejiems metams, o toje, kad dabartinis Ohio gubernatorius pats, nors ir Amerikoje gimęs, yra vienas iš tų amerikiečių, kurie labai aukštai vertina iš Europos į Ameriką atneštas kultūrinės vertybes ir brangina tų vertybių palaikymą čia Amerikoje, aukštai vertina amerikiečių ryšius su savo senosiomis tėvynėmis.

Todėl ir laikraščius, kurie čia yra tų europinių vertybių didžiausi palaikytojai, gubernato-

rius Frank J. Lausche vertina, kaip svarbų Amerikos gyvenimo veiksnį. Tą jis parodė, skirdamas dieną laiko susipažinti su "svetimkalbe" spauda, tikrai draugškai pasidalindamas su redaktoriais įvairiomis mintimis, bet visiškai sušilaikydamas nuo bet kokių vadinamųjų agitacinių sugestijų.

— Kiekvieną kartą aš degu, kai susiduriu su tuo reikalu! — kalbėjo gubernatoriaus užsiremes ant savo rašomojo stalo ir rodydamas keliolika raštų ir laikraščių iškarpu, liečiančių gydytojų klausimą.

— Aš nesu "socializuotos" medicinos šalininkas, bet taip, kaip dabar pas mus yra, negali pasilikti!

Ir pradėjo jis mums rodyti skaičius, kiek yra norinčių studijuoti mediciną, ir kiek trys Ohio aukštosios medicinos mokyklos studentų tepti. Skir-

tumas milžiniškas. Prašo šimtai ir net tūkstančiai, o priima vos po kelias dešimtis... Tuo tarpu esąs didžiausias gydytojų trūkumas, o ypač valstybinėse ligoninėse, į kurias iš Europos nemažai vačios praktikos turįs, gydytojas nenori eiti, kadangi privaičiai jis nesulyginamai daugiau uždirba.

Gubernatorius pasiryžęs imtis žygių, kad daugiau jaunuolių galėtų studijuoti mediciną. Ta proga mes paminėjome, kad dabar atvyksta iš Europos nemažai gerų kvalifikuotų gydytojų. Yra jų atvykę ir į Ohio, bet čia jie negali praktikuoti nei egzaminų laikyti, kol neturi pilietybės. Yra gerų gydytojų, bet jie arba dirba ligoninėse toki darbu, kurį gali atlikti ir medicinos mokslo neįėjus žmonės, arba dirba šiaip fabrikuose, kaip paprastai darbininkai.

Gubernatorius tuo susidomėjo, sakdamas, kad ligi šiol niekas jam apie tai nepasakęs. Prašė (Perkelta į 5-tą pusl.)

Lietuva Europos Sąjūdžio narys

Praėjusiais metais, kada Strasburge (Prancūzijoje) ėjo Europos Sąjūdžio suvažiavimas, mūsų delegacija darė visas pastangas, kad Lietuva būtų priimta į tą Sąjūdį ir kiekviena proga galėtų kelti Lietuvos laisvės klausimą. Deja, tada mes gavome patirti tam tikrą nusiylimą. Mums tada dar pasakė, kad reikės palaukti ir atlikti eilę formalumų. Kai kieno tada manyta, kad tik atskalbiniėjimas, kuris nieko gera nežada.

Bet šitos pesimistinės mintys dabar sulaužytos. Vyriausiajam Lietuvos išlaisvinimo komitete buvo gautas raštas, kuriame sakoma: "Turiu malonumą Tamsai pranešti, kad Europos Sąjūdžio Tarpautinis Vykdomasis Komitetas savo paskutinėje sesijoje, kuri įvyko sausio mėn. 20 ir 21 dieną Londone, suteikė savo pripažinimą Europos Sąjūdžio Lietuvos Tautiniam Komitetui. Buvo nutarta taip pat duoti Jūsų organizacijai vieną vietą Europos Sąjūdžio Tarpautinėje Taryboje ir viena vie-

ta yra paskirta Vykdomajame Komitete bendrai visoms Baltijos valstybėms — Lietuvai, Latvijai ir Estijai."

Tuo pačiu metu į Europos Sąjūdį buvo priimtos ir kitos dvi Baltijos valstybės — Latvija ir Estija.

Šis priėmimas laikomas labai geru ženklu, nes visos trys Baltijos valstybės, būdamos Europos Sąjūdžio nariais, visada gaus iš Europos didžiųjų valstybių moralinę paramą, kovodamos dėl savo teisių. Europos Sąjūdžio garbės pirmininkais yra šie Europos politikai: L. Blümas, W. Churchill, A. de Gasperi ir Paul Henry Spaak.

Lietuvos atstovas į Europos Sąjūdžio Tarpautinę Tarybą tuoj bus paskirtas. Jį skirs Europos Sąjūdžio Tautinis Komitetas, kurį sudaro beveik visi VLIKo nariai. Gi bendrą narį į Europos Sąjūdžio vykdomąjį Komitetą paskirs Lietuvos, Latvijos ir Estijos Europos Sąjūdžio komitetai.

Isteigta Kanados Lietuvių Tautinė Sąjunga

Dar pereinantis metų rudenį Montrealyje gyvenę tautinės srovės lietuviai pajuto gyvą reikalą organizuotis. Ypač įvykęs Kanados lietuvių skilimas ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimas Kanadoje tai paskubino. Po kelių pasitarimų pereinantis metų spalį mėn. 23 d. įvyko oficialus Kanados Lietuvių Sąjungos steigimas. Buvo išrinkta laikinė Sąjungos valdyba, į kurią įėjo: agr. K. Andruškevičius — pirmin., agr. J. Jankaitis — pirm. pavad., dr. J. Senikas — iždin., J. Volodkaitė — sekret. ir Stp. Kęsgaila — valdybos narys.

Š.m. sausio 29 d. įvyko visuotinis narių susirinkimas, kuriame priimti Sąjungos įstatai ir išrašė naujų narių.

Kad šios Sąjungos steigimas buvo pribrendęs, rodo jau vienas faktas, kad Sąjungos veikla gyvai domisi lietuviai, gyvenę ir kitose Kanados vietose. Jau organizuojami Sąjungos skyriai Toronte, Hamiltone ir St. Catharines miestuose.

Visais Sąjungos reikalais galima rašyti šiuo adresu: Mr. K. Andruškevičius, 6882 Beaulieu St., Montreal 20, Que.

MIRĖ M. MAŠIOTIENĖ

Š.m. sausio 31 d. 8 val. rytą, po sunkios ir ilgų ligos, Augsburgio DP ligoninėje, Vokietijoje, mirė žinoma visuomenininkė Marija Mašiotienė, aušrininko Prano Mašio žmona, sulaukusi 78 metų amžiaus.

Tremtinių imigr. įstatymas dar nepriimtas

Lietuviškoje spaudoje jau nuskaubė per ankstyva žinia, kad Tremtinių Imigracijos įstatymo papildymas ir jo pratęsimas dar vieneriems metams jau yra patvirtintas.

Iš tikrųjų toks pakeitimas yra priimtas tik Atstovų Rūmų. Dabar Senato teisių komisija irgi priėmė tą pakeitimą, ne toki patį, kaip Atstovų Rūmai, o patį senatą tas klausimas vis dar nėra išspręstas.

Senato komisija sutiko su trimis svarbiausiais Atstovų Rūmų pakeitimais: skaičius padidinti, įstatymo pratęsimu vieneriems metams ir "kritiškos datos" perkėlimu į 1949 m. sausio 1 d.

Senato komisija paliko nuostata, kad bent 40% įleistųjų tremtinių turi būti kilę iš sovietų pasisavintų kraštų, ir kad bent

30% jų būtų ūkininkai. Atstovų Rūmai tuos nuostatus nutarė panaikinti. Senato komisija dėl ūkininkų dar pridėjo reikalavimų, kad jie turi įrodyti nors poros metų praktiką žemės ūky darbe.

Dabar tos pačios komisijos pirmininkas nori pridėti dar du suvaržymus. Pagal jo siūlymą tremtinių įsileidimas turėtų būti sulaukytas, jei bedarbių skaičius būtų didesnis kaip 4 milijonai, arba jei šeimų, gyvenančių bendruose butuose su kitomis šeimomis, skaičius būtų didesnis kaip 2 mil.

Bedarbių dabar yra mažiau, kaip 4 mil., bet šeimų, gyvenančių drauge su kitomis šeimomis, ir dabar yra kiek daugiau, kaip 2 mil. Taigi suvaržymas praktiškai įstatymą paverstų tik popieriu.

ŠIOJE ŠALYJE

PREZ. TRUMANAS nutarė naudoti Taft Hartley įstatymu anglies streiko reikaluose. Prie to jį privedė angliakasių unių vado J. Lewis užsispyrimas. Pradžioje buvo pasiūlyta, kad jis sutiktų su 70 dienų paliaubomis, kurių metu veikėtų faktų patikrinimo komisija ir bandytų surasti pagrindą susitarimui. Lewis, kiek laiko palaukęs, tą pasiūlymą atmetė. Dabar prezidentas vistiek paskiria trijų asmenų komisiją patikrinti faktams ir pasiūlyti išvadas. Greičiausiai, kad prezidentas paskelbs streiko uždraudimą 80-čiai dienų. Tačiau yra pavojus, kad ir tuo atveju dalis angliakasių uždraudimo gali nepaklaustyti.

Trumanas, kurio rinkiminę programą vienas iš svarbiausių pažadų darbininkams buvo Taft Hartley įstatymo panaikinimas, ryžtasi dabar pats tuo įstatymu pasinaudoti. Tą jis daro jau aštuntą kartą per savo prezidentavimo laiką. Trečią kartą jis jį pasinaudoja prieš angliakasių unią.

TELEFONŲ STREIKĄ, kuris turėjo prasidėti jau šią savaitę, tikimasi dar atidėti bent porai savaičių, o jei tai pavyks, tai gal pavyks ir visiškai jo išvengti.

RESPUBLIKONŲ PARTIJOS

politikos nustatytųjų suvažiavime Washingtone priimtas šūkis šių metų rinkimams: "Laisvė prieš socializmą". Bet visiškoms vienybės tarp partijų vadų nebuvo pasiekta. Visa eilė žymių partijos veikėjų tuojau po susirinkimo pareiškė savo nepasitenkinimą.

Respublikonų partija nusistatė griežtai priešintis visai eilei svarbiausiųjų Trumano programos punktų vidaus politikoje.

Dėl užsienio politikos respublikonai vieningiam nutarė toliau palaikyti vadinamą "dvipartinę" sistemą, t.y. tokią sistemą, kad užsienio politikoje abiejų partijų įtaka turi ir toliau reikštis sustartai. Vienas pasitarimo dalyvis siūlė atsisakyti nuo dvipartinės suderintos užsienio politikos, bet jam vos pora atstovų tepitarė.

Vis dėlto respublikonai griežtai kritikavo administracijos veiksmus užsienio politikoje, ypač ankstyvesnius slapstusius susitarimus Jaltoje ir Potsdame, kurie sudarė daug neteisingumų ir didelių pavojų visame pasaulyje.

Partijos pareiškime sakoma: "Mes stojame už tvirtą politiką prieš komunizmą ar fašizmą namie bei kitur ir mes reikalaujame, kad Amerikos pastangos šita linkme nebūtų vadovaujamos tokių žmonių, kurie simpatizuoja komunizmui ar fašizmui".

Susirinkimo dalyviai šį kartą valgė pietus tik už vieną dolerį ir turėjo prisiseigę ženklukus su užrašu: "Pavargęs mokesčių mokėtojas".

▼ Apskaičiuojama, kad šiuo metu Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra 152 milijonai gyventojų.

Iškilmės

Pietūs.

Valgant pietus mes gerame vyną. Juozas sakė, kad gal aš ką stepresnio įpyliau į vyną. Jis jaučia, kad svaigina...

— Ne, — ištariau. — Čia tik vynas.

Po piet, susitarę, mes išvažiavome. Buvome viešnageje.

— Ko tu taip tankiai žvelgi į laikrodį? — tarė.

— Šiandieną iškilmės, atsakiau. — Aš nenoriu būt per toli nuo namų. Reik juk pasipuot ir reikės eit.

— Iškilmės? — pertraukė. — Kelintą valandą?

— Vakare, pasakiau.

— Mes irgi būsimės iškilmėse, — tarė. — Ta mergužaitė, ką laimėjo gražuolės titulą, šandien išteka.

— O!

Ir mes atsisveikinome.

Autas švilpia ir mes pleškame žiūriu į laikrodį.

Pakelyje sustojome ir vaishinomės šaltakose. Kelias gražus, kaip juosta ir jis lenda po ratais. Ir mes pleškame.

Netrukus jau mes buvome name. Jau ir po vakarienes.

Laiko dar yra. Aš atsisėdau paskaityti. Vėliau pasipuotiau ir einu. Žmonės eina būriais. Seklyčioje susėdome ir laukiame.

Siaubas.

Pasirodė Galina. Jis atsisėdo, pasislunko šiaip ir taip. Pamiklinom rankas ore ir jos pirštai užgavo klavišus. Stygos prarado ramybę ir tylą... Viesulas, užimas, audra... Pranyko žemė ir mes visi garsų vaivorykštėje skriejom ore virš debesų... Nutilo ir pirštai ramiai užgavo sty-

gas. Taip, lyg sapne... Nutilo ir mes netikėtai atsiradome vėl ant žemės...

Delnai pleška.

Visko čia buvo. Net ir šventasis Pranas ėjo viršum vandens... Kai pasibaigė Čiurlionis nakturna, pyškėjo delnų audra.

Gražuolė Juzė.

Aukšta, gražiai nuaugusi, žavėjanti švelnios išvaizdos, su auksine šypseną, tai tikra Au-gaitytė.

Vėl Galinos pirštai užgavo stygas. Iš Juzės lūpų ore sklinda žavėjanti malonus dainos aidas. Jis paliečia ausis ir nuskaamba į sielos gelmes...

Puiku!

Garsai vaivorykštėje skrenda dangaus erdvėse ir ima baimę, kad nenutiltų daina ir taip nesinori vėl nutūpti ant žemės...

Kai žmogus skendėji žavėjantiame džiaugsmo, tai atsitolini nuo tikrybės...

Štai ir nutilo tas puikus aidas. Dar sieloje tebėra tas didelis džiaugsmas, bet jau mes ant žemės...

Delnų viesula ūžia, pleška.

Juzė linktelėjo galvą ir siunčia visiems savo malonę, žavinčią šypseną, kuri taip pat žavėjo žmogų, kaip ir jos daina...

Pertrauka.

— Iš kur ji gavo tokį gražų balsą? — tarė.

— Už tai ji turi sakyti aciu savo mamytėi, — ištare Daiva.

— Mamytė?

— Taip, — pridėjo. Kai ji augo, tai jos mamytė kepė volungių liežuvėlius ir ją valgydino...

— Ar tai galima?

— Taip, — pridėjo. — Ir girdė ją paukščio pienu... Ir todėl ji dabar gali čiulbėti...

— Gal būt?...
*Baltimorėje įvykusio Juzės Au-gaitytės ir Galinos Leonienės koncerto įspūdžiai.

Detroit, Mich., Naujienos

Pertrauka pasibaigė.

Ir vėl Galina prisėdo prie piano. Jos pirštai randa stygose įvairiausių garsų ir vaizdų. Taip, kad nevisus ir ausys įstengė pagauti. Ir ji pati tiek buvo susijaudinusi, kad net jos plaukų kuokštos nusvyro ant akių.

Pasitenkinimo gausus plojimas.

Tyla.

Ir vėl pasirodė Juzė. Ji ilga, kaip iš dangaus erdvę nusi-driekusi kometa...

Galina ramiai užgavo stygas. Vėl tvinsta tas puikus sielų virpinantis aidas. Dabar ji dainavo arijas.

Pasibaigė.

Visų širdyse gailėstis, kad taip trumpai ir taip greit. Iš delnų vėl kibirkštys žaibuoja...

Ar gi ji būtų beširdė dar vieno saldumyno nepridėt? Ir ji grįžo su šypseną ir mes dar girdėjome...

Su širdies skausmu jos palikom garsų slėnį Kaune. Ten auga tulpės ir narcyzai. Pavogė viską subeprotėjęs priešas. Tačiau ji savo sielos gėlmėse užslėpusi atsivežė dainą...

Ir štai dabar, tarsi kokia procesija — kelios grupės atnešė ir apkrovė jas gyvų gėlių puokš-tėmis taip, kad tarp tulpių ir narcyzų, tarp rožių ir lelijų vos matyti Juzės ir Galinos veidai.

Čia ne sapnas, bet meilė ir pagarba.

Naktis savo juodu pūku jau buvo apgaubusi žemę ir mes visi susijaudinę ir pilni džiaugsmo ėjome į sapnų valstybę.

Juozas Šliburis

•LIETUVA TIRONŲ PANCIOSE — teisybės žodis apie tai, kas atsitiko su Lietuva. 312 pusl. Kaina \$2.00

*ASISEKĖS BUV. TREMTINIŲ VAKARAS

Sausio 29 dieną. Tremtinių D-jos ruoštas vakaras visais atžvilgiais praėjo sėkmingai. Programa buvo įdomi. Publikos pilnutėlė salė, net statiams vietos pritrūko.

Vakaro programą atidarė tos D-jos pirmininkas A. Naruševičius. Jis perstatė buvusį Lietuvos seimo narį A. Gilvydį.

Kalbėtojas pareiškė didelę padėką seniesiems Amerikos lietuviams už uolų tremtinių globojimą. Jis jautriai nupasakojė Lietuvos skaudžius įvykius ir jos žmonių pergyvenimus.

Toliau buvo vaidinamas A. Gustaičio "Sekminių vainikas". Veikalėlis atliktas gana gyvai ir vaizdžiai, nors, kas gerai veikalą žino, sako, kad daug kas jame buvo praleista. Veikalą režisavo Z. Arlauskaitė-Mikšienė.

Po jo to pasirodė solistė P. R. Bičkienė iš Chicago. Solistė susilaukė puikių ovacijų ir reikalavimų kartoti. Ji dainavo: "Kad aš našlaitė" — Kačanausko, "Na, tai kas" — Kavcuko, "Mano sielą šiandien šventė" — Tallat-Kelpšos ir "Kur bakažė samanota" — Šimkaus.

Antroje dalyje solistė dainavo ištraukas iš įvairių operų. Solistei akompanavo muzikas Br. Budriūnas.

Prof. V. Motiekaitis smuikavo Raudą — Br. Budriūno. Tykliai, tykliai — Vlado Motiekaičio ir Siuntė mane motinėle — A. Kačanausko. Jam taip pat akompanavo B. Budriūnas.

Tremtinių grupė dar pašoko porą tautinių šokių, kurie taip pat visiems patiko.

Tremtinių D-jos vakaras, sudaro gerą reputaciją rengėjams.

ALTS 4 SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos 4 skyr. mėnesinis svarbus susirinkimas įvyks sekmadienį vasario 12 d., 12:30 val. po pietų. Šv. Antano parapijos mokykloje, 25th ir Vernor H'way.

Narius ir besidomincius šia organizacija kviečiame dalyvauti.

ALTS 4-to Skyr. Valdyba

PITTSBURGH

KALBĖS BIRŽISKA IR PAKŠTAS

Pittsburgh'e Vasario 16 iškilmės ruošiamos vasario 12 d., 3 val. po pietų, Piličių svetainėje — 1723 Jane St. S.S.

Minėjimą ruošia Amerikos Lietuvių Tarybos Pittsburgho skyrius. Minėjimo kalbėtojai bus prof. Mykolas Biržiška ir prof. K. Pakštas. Pažadėjo dalyvauti ir atitinkamą kalbą pasakyti Pittsburgho miesto mayoras.

Meninę minėjimo dalį atliks nesenai įsteigtas Maironio vardo ansamblis, dainininkė Andriulionytė ir tautinių šokių šokėjų grupė.

Pittsburgho ir apylinkės lietuvių kviečiami iškilmėse gausiai dalyvauti. Juoz. Virbickas

NASHUA, N. H.

SV. KAZIMIERO DRAUGIJAI 50 METŲ

Vienas iš seniausių lietuvių susivienijimų New Hampshire yra šv. Kazimiero D-ją Nashua mieste. Įsikūrusi 1899 metų spalio mėn. 3 dieną, ši draugija š.m. sausio 28 dieną atšventė savo 50-ties metų gyvavimo aukštinį jubiliejų.

Į iškilmingą vakarienę didžiulį vietinės mokyklos sporto salę susirinko gausus būrys senos mūsų emigrantų kartos atstovų (D-ją šiuo metu priskaito iki 700 narių) ir svečių.

Sveikinimo kalbas pasakė New Hampshire gubernatoriaus Sherman Adams atstovas, Nashua mayoras Hug Gregg, Assist. U. S. District Attorney K. J. Kalinauskas, teisėjai B. A. De-gesys, tremtinių vardu inž. K. Daugėla (Manchester, N. H.). Trumpą žodį tarė vienas iš pirmųjų šios draugijos steigėjų A. Galinis, o dabartinis pirmininkas adv. L. G. Velickas plačiai nušvietė draugijos veikimą ir tikslus.

Tarp kalbų solistė St. Daugėlienė, pasipuotusi tautiniais rūbais, palydima A. Griauzdės, padainavo keletą liaudies dainų. Po vakarienės sekė šokiai.

K. Da-

LIETUVIAI SPORTE

Keletas lietuvių, kurie jau tremtyje turėjo progos dalyvauti sporte, neatsilieka ir čia. Jie čia žymiausiai pasireiškė krepš-

nio komandose. Neturėdami savo komandų, jie prisidėjo prie kitų amerikiečių, dalyvaudami dviejose lygose: Tappa House League ir Intercenter League. Penkių rungtynių rezultatai lietuvių pusėj 273 prieš 117.

Sausio 23 d. žaidime su Cleveland Highschool ir Washington B. C. laimėjo 59:17. Pirmame ketvirtyje mūsų škieiai laimėjo savo naudai 14:00.

Taškus pelnė šie lietuviai: V. Grudziński 23, V. Baziliauskas 13, A. Slepetyš 10, A. Armalis 6, V. Šimutis 6, A. Maculevičius 1. Iš 9 baudų išnaudojo 7.

Kėli iš šių vyrų dar žaidžia ir futbolo komandose prie kitų tautų lygu. Jaunas vyrukas A. Maculevičius, būdamas Vokietijoje, prancūzų zonoj, ir lankydamas universitetą, jau gerai prisilaužė į sporto lauką. Jis čia žaidžia ir vandensvydį prie West Detroit Camp lygos. Jo komanda sausio 22 d. laimėjo 14:5. Maculevičius laimėjo 6 taškus, už ką jį kapitonas labai išgyrė.

Marija Sims

ALTS 4 SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos 4 skyr. mėnesinis svarbus susirinkimas įvyks sekmadienį vasario 12 d., 12:30 val. po pietų. Šv. Antano parapijos mokykloje, 25th ir Vernor H'way.

Narius ir besidomincius šia organizacija kviečiame dalyvauti.

ALTS 4-to Skyr. Valdyba

PITTSBURGH

KALBĖS BIRŽISKA IR PAKŠTAS

Pittsburgh'e Vasario 16 iškilmės ruošiamos vasario 12 d., 3 val. po pietų, Piličių svetainėje — 1723 Jane St. S.S.

Minėjimą ruošia Amerikos Lietuvių Tarybos Pittsburgho skyrius. Minėjimo kalbėtojai bus prof. Mykolas Biržiška ir prof. K. Pakštas. Pažadėjo dalyvauti ir atitinkamą kalbą pasakyti Pittsburgho miesto mayoras.

Meninę minėjimo dalį atliks nesenai įsteigtas Maironio vardo ansamblis, dainininkė Andriulionytė ir tautinių šokių šokėjų grupė.

Pittsburgho ir apylinkės lietuvių kviečiami iškilmėse gausiai dalyvauti. Juoz. Virbickas

NASHUA, N. H.

SV. KAZIMIERO DRAUGIJAI 50 METŲ

Vienas iš seniausių lietuvių susivienijimų New Hampshire yra šv. Kazimiero D-ją Nashua mieste. Įsikūrusi 1899 metų spalio mėn. 3 dieną, ši draugija š.m. sausio 28 dieną atšventė savo 50-ties metų gyvavimo aukštinį jubiliejų.

Į iškilmingą vakarienę didžiulį vietinės mokyklos sporto salę susirinko gausus būrys senos mūsų emigrantų kartos atstovų (D-ją šiuo metu priskaito iki 700 narių) ir svečių.

Sveikinimo kalbas pasakė New Hampshire gubernatoriaus Sherman Adams atstovas, Nashua mayoras Hug Gregg, Assist. U. S. District Attorney K. J. Kalinauskas, teisėjai B. A. De-gesys, tremtinių vardu inž. K. Daugėla (Manchester, N. H.). Trumpą žodį tarė vienas iš pirmųjų šios draugijos steigėjų A. Galinis, o dabartinis pirmininkas adv. L. G. Velickas plačiai nušvietė draugijos veikimą ir tikslus.

Tarp kalbų solistė St. Daugėlienė, pasipuotusi tautiniais rūbais, palydima A. Griauzdės, padainavo keletą liaudies dainų. Po vakarienės sekė šokiai.

K. Da-

LIETUVIAI SPORTE

Keletas lietuvių, kurie jau tremtyje turėjo progos dalyvauti sporte, neatsilieka ir čia. Jie čia žymiausiai pasireiškė krepš-

BROOKLYN, N. Y.

KREPSINIO ĮVYKIAI

Po paskutinio karo Brooklyno lietuviai sporto srityje rodė mažai iniciatyvos. Pereitą rudenį įvyko posūkis, kai prie Lietuvių Atletų Klubu susiorganizavo iš Europos atvykę krepšininkai ir netrukus pagarsėjo, kaip stiprūs sportininkai.

Nors atvykę krepšininkai daugiausia žaidė su amerikiečių komandomis, bet buvo surengta keletas rungtynių ir su Brooklyn Vyčiais. Iki šiol vietiniams lietuviams atvykėlių įveikti nepavyko ir dabar iniciatyvos ėmėsi du žymūs Brooklynio biznieri: Lissauskas ir E. P. Mitchell.

Pirmasis yra rungtynių rengėjas, o antrasis tikisi sukomplektuoti stiprią komandą, kuri žais jo vardu. Šios rungtynės numatomos vasario mėn. Klasciaus

Antanas Skėma, buv. Vilniaus teatro aktorius ir režisierius, pereitų metų pabaigoje įsteigė dramos studiją Brooklyn. Į šią studiją įstojo keliolika abiejų lyčių scenos mėgėjų, kuriems du kartus savaitėje skaitomos pasakaitos apie scenos meną, aktorius pasirošimą, daromi etudai ir kt. Numatoma po kurio laiko pastatyti studijos vedėjo Antano Skėmos dramą ŽIVILĖ, kuri buvo išspausdinta AIDŲ žurnale Vokietijoje.

DRAMOS STUDIJA BROOKLYN

Antanas Skėma, buv. Vilniaus teatro aktorius ir režisierius, pereitų metų pabaigoje įsteigė dramos studiją Brooklyn. Į šią studiją įstojo keliolika abiejų lyčių scenos mėgėjų, kuriems du kartus savaitėje skaitomos pasakaitos apie scenos meną, aktorius pasirošimą, daromi etudai ir kt. Numatoma po kurio laiko pastatyti studijos vedėjo Antano Skėmos dramą ŽIVILĖ, kuri buvo išspausdinta AIDŲ žurnale Vokietijoje.

BOSTON, MASS.

Sausio 29 d. buvo pirmas pažnytinio choro koncertas, vadovaujamas muziko Jeronimo Kačinsko.

Žmonių prisirinko pilna svetainė. Vėliau atvykę nebegavo kur sėsti.

Choras labai, labai gražiai išmokytas. Dainavo daug dainų. Dauguma choristų yra dabar atvažiavę iš tremties.

Didelį įspūdį padarė vyrų choro dainuotos trys dainos: Valio, piovėjėliai, Užaugo, berželis ir Namu. Taip pat atsižymėjo ir solistai Juzė Kristolaitytė ir Stasys Liepas.

Mano supratimu, visi Bostono lietuviai tokius koncertus turėtų vertinti. Man atrodo, kad tokio

turingo koncerto Bostone nėra buvę nuo tų laikų, kada buvo Mikas Petrasukas ir vadovavo GABIJOS chorui.

VASARIO 12 DIENĄ NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos So. Bostono skyrius pakvietė muziką Jeronimą Kačinską paruošti muzikinę programą Vasario 16-tos minėjimui, kuris įvyks vasario 12 d. 2 val. p.p.

Yra pakviestas svečias kalbėtojas Juozas Tyšliava ir keletas kitų.

Visi būkite pasirėngę vasario 2 d. pasiklausyti geros muzikos, dainų ir prakalbų.

Jonas Kasmauskas

WATERBURY CONN

MINĖSIME VASARIO 16

Nepriklausomybės sukakties minėjimą, kaip visada, ir šįmet rengia ALT vietinis skyrius.

Minėjimas bus vasario 12 dieną (sekmadienį), 7 val. vak., parapijos svetainėje. Iškilmėse vauiti ir atitinkamą kalbą pasakyti Pittsburgho miesto mayoras.

Meninę minėjimo dalį atliks nesenai įsteigtas Maironio vardo ansamblis, dainininkė Andriulionytė ir tautinių šokių šokėjų grupė.

Pittsburgho ir apylinkės lietuvių kviečiami iškilmėse gausiai dalyvauti. Juoz. Virbickas

NASHUA, N. H.

SV. KAZIMIERO DRAUGIJAI 50 METŲ

Vienas iš seniausių lietuvių susivienijimų New Hampshire yra šv. Kazimiero D-ją Nashua mieste. Įsikūrusi 1899 metų spalio mėn. 3 dieną, ši draugija š.m. sausio 28 dieną atšventė savo 50-ties metų gyvavimo aukštinį jubiliejų.

Į iškilmingą vakarienę didžiulį vietinės mokyklos sporto salę susirinko gausus būrys senos mūsų emigrantų kartos atstovų (D-ją šiuo metu priskaito iki 700 narių) ir svečių.

Sveikinimo kalbas pasakė New Hampshire gubernatoriaus Sherman Adams atstovas, Nashua mayoras Hug Gregg, Assist. U. S. District Attorney K. J. Kalinauskas, teisėjai B. A. De-gesys, tremtinių vardu inž. K. Daugėla (Manchester, N. H.). Trumpą žodį tarė vienas iš pirmųjų šios draugijos steigėjų A. Galinis, o dabartinis pirmininkas adv. L. G. Velickas plačiai nušvietė draugijos veikimą ir tikslus.

Tarp kalbų solistė St. Daugėlienė, pasipuotusi tautiniais rūbais, palydima A. Griauzdės, padainavo keletą liaudies dainų. Po vakarienės sekė šokiai.

K. Da-

LIETUVIAI SPORTE

Keletas lietuvių, kurie jau tremtyje turėjo progos dalyvauti sporte, neatsilieka ir čia. Jie čia žymiausiai pasireiškė krepš-

K. Da-

LIETUVIAI SPORTE

Keletas lietuvių, kurie jau tremtyje turėjo progos dalyvauti sporte, neatsilieka ir čia. Jie čia žymiausiai pasireiškė krepš-

K. Da-

LIETUVIAI SPORTE

Keletas lietuvių, kurie jau tremtyje turėjo progos dalyvauti sporte, neatsilieka ir čia. Jie čia žymiausiai pasireiškė krepš-

K. Da-

Čia lietuviškas lobis!

Leidyklos PATRIA leidiniai:

Grozinė literatūra.

1. Jurgis Jankus	Naktis ant morų	\$ 2.50
2. L. R. Tremtyje Metrašči	Tremties metai	3.00
3. Petrė Orentaitė	Marti iš miesto	0.75
4. Vincas Ramonas	Kryžiai	2.00
5. Stasys Santvaras	Laivai palaužtom burėm	1.25
6. Antanas Skėma	Nuodeguliai ir kibirkštys	1.50
7. Stepas Zobarskas	Savame krašte	2.25

Įvairūs leidiniai

1. Dr. J. Balyš	Tautosakos skaitymai I-II dalis	3.00
2. Viktoras Gailius	Vokiškai - lietuviškas žodynas	3.00
3. Vik. Kamantaukas	Prancūzų kalbos vadovėlis	0.50
4. Vik. Kamantaukas	Ispanų kalbos vadovėlis	0.50
5. Dr. M. Gimbutienė	Mūsų protėvių pažiūros į mirtį ir sielą	0.25
6. Dr. Pranas Skardžius	Lietuvių kalba, jos raida ir susidarymas	0.25
7. Arch. Sk. Slapelis	Lietuvos žemėlapis	0.50
8. Pranas Naujokaitis	Lietuvių literatūros istorija	2.00
9. Dr. A. Šapoka	Lietuvos istorija (iš anksto užsisakant ir priskaitant pašto išlaidas)	3.30

Jaunimo literatūra.

1. Stasys Laucius	Po pilkais debesėliais	0.50
2. Jonas ir Adolfas Mekai	Knyga apie karalius ir žmones	0.40
3. Vytė Nemunėlis	Tėvų nameliai	0.50
4. Vytė Nemunėlis	Mažoji abecėlė	1.10
5. Vytautas Tamulaitis	Sugrįžimas	1.10
6. Stepas Zobarskas	Aušrelė I dalis	1.50
7. Stepas Zobarskas	Brolių ieškotoja	0.50
8. Stepas Zobarskas	Ganyklų vaikai	0.80
9. Stepas Zobarskas	Riestausio sūnus	0.70
10. Stepas Zobarstas	Per šalti ir vėja	0.40

KAS ir KUR

• Rašytojas Ignas Šeinius gyvena Švedijoje ir dirba vienoje kooperatyvų sąjungoje toliau nuo Stockholmo.

• Dailininkas V. Kasiulis gyvena Paryžiuje ir kovoja su nemažais materialiniais sunkumais. Panašioje padėtyje yra ir dailininkas Adomas Galdikas.

• Dailininkas M. Dobužinskas pagaminio Metropolitan ir City Center operoms, New Yorke, dekoracijas.

• Generolas R. Shmittleinas, dabartinis prancūzų komisaras Vokietijoje švietimo reikalams, deda pastangas surinkti visas lietuvių liaudies dainas, kuriose minimas Napoleonas. Neseniai jis išleido labai gražią Prosper Merimee apysaką "Lokys".

• Australijon emigravusiems praneša, kad atvykus žymiai didesniau naujų ateivių skaičių, darbo sutarčių laikas trumpinamas iš dviejų metų į 18 mėnesių. Darbo sutartis atlieka lietuvių daugiausia telkiasi į Sydney. Ten esanti žymiai gausnė pramonė ir pats miestas lietuviams artimesnis.

• Du lietuviai gydytojai, šiuo metu gyvena Australijoje, lanko specialius kursus ir juos baigę vyks dirbti savo specialybėje į Naujosios Gvinėjos ir Papua teritorijas. Tie gydytojai — Vaclovas Žygas ir Maksas Svirklis.

• V. Sidzikauskas, D. Jasaitis ir P. Karvelis patraukė į garbės teismą LIETUVIO redaktorių Meškauską. Patraukimo priežastis, kad laikraštį buvo paminėtas S. Simonaitis laiškas, kuri repatrijavusi į Lietuvą ir rašanti įvairiems žmonėms apkalbinimus.

• IRO planuoja pertvarkyti tremtinių maitinimą. Jei tas pertvarkymas įvyks, tremtiniai, kurie yra IRO globoje, į rankas gaus ne maisto produktus, bet atitinkamą kiekį pinigų maistui pirkti. Tokio pertvarkymo reikėjo jau prieš kelius metus. Būtų buvę tikrai nemažai sutauptyta ir tremtiniai būtų gavę kas jiems priklauso. IRO, kažin kodėl, tik prieš mirtį ima pasitaisyti...

• Lietuviai kruopščiai ruošiasi dalyvauti religinio meno parodoje, kuri įvyks Romoje, šventųjų Metų proga. Romoje tais reikalais rūpinsis kun. Tulaba, JAV dailininkas P. Kiaulėnas, Vokietijoje dailininkas V. K. Jonynas ir kt. Parodos lietuvišką skyrių finansuoti sutiko Kultūros Institutas, vadovaujamas kun. Juro.

• Los Angeles, Californijoje, mirė prel. Mykolas Krušas, ilgą laiką klebonavęs Chicagoje. Mirė sausio 31 dieną, eidamas 71 metus. M. Krušas buvo pirmasis lietuvis prelatas Amerikoje. Palaidotas Chicagoje.

• Vokietijoje, Stuttgarte, mirė tremtinė agonistė šaulinskaitė -Budejienė. Ji mirė po apendicito operacijos.

• Kun. St. Yla toliau aprašo lietuvių kandidatus į šventuosius. Šį kartą jis mini kun. Jurgį Matulaitį, buvusį Petrapilio Dvasinės Akademijos profesorį ir Marijonų vienuolijos atnaujintoją, ir kun. Alfonsą Lipnį, mirusį Punkske, tik išėjus iš Stuthofa kacetos.

• Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija artimiausiu metu išleis tris knygas: A. Gervyčio "Už spygliuotųjų vielių", prof. St. Kolupailos "Nemunas" ir A. Vaičiulaičio naujų novelių rinkinį.

• Žinoma dainininkė A. Kaskas yra pakviesta dainos ir muzikos mokytoja į Indianos Universitetą.

tetą. Tame pačiame universitete dirba ir jos vyras A. Luckett, kaip teisės specialistas.

A. Kaskas artimiausiu metu ruošiasi koncertų eilei Kanadoje. Tikimasi, kad tuose koncertuose jam akomponuos muzikas A. Kučiūnas, neseniai atvykęs iš tremties.

• Prof. Mykolas Biržiška vasario mėn. su paskaitomis vyks į Chicago. Nuolatos jis gyvena Waterbury.

• Dainininkas St. Baranaukas, kuris šiuo metu gyvena Gary, Ind., nori persikelti į Chicago, kur yra įsikūrę jau apie 3,000 naujai atvykusių lietuvių.

• Teisininkas V. Bulota, ilgesni laikų užtrukęs Grohno pereinamojo stovykloje dėl papildomų garantijų, jau atvyko į Chicago.

• Vatikano radijo stotis plečia lietuvių programą. Greitu metu lietuviškai bus kalbama keturis kartus per savaitę. Vatikano radijo stotis galinga ir ji girdima Lietuvoje.

• Prof. J. Zubkus, pagarsėjęs nosies ir ausų ligų specialistas, šiuo metu gyvena Chicagoje, gydydosi Šv. Kryžiaus ligoninėje. Jis gavo širdies indų trambosą. Gyvybei pavojus esąs praėjęs.

• Montrealyje, Kanadoje, grafikas T. Valius Vasario 16 d. proga ruošia savo darbų parodą. Paroda vėliau bus perkelta ir į kitus miestus.

• Kun. dr. Vaišnora, anksčiau Vokietijoje buvęs Tautinės Delegatūros kancleris, išvyko į Romą, kur Marijonų vienuolynė eis ekonomo pareigas.

• Muzikas Jeronimas Kačinskas gyvena So. Bostone ir vadovauja Šv. Petro bažnytiniam chorui.

• Dailininkai Rataiskis ir Rūkštelė gyvena Australijoje. Rataiskis gavęs darbo savo specialybėje.

• BALFo pirmininkas kun. Končius archyviskupo Skivrecsko pakeltas į Kauno Kapitulės garbės kanauninką.

• Amerikoje išleistas pirmasis AIDŲ numeris, leidžiamas Tėvų Pranciškonų. Žurnalą redaguoja rašytojas A. Vaičiulaitis. Numeris įdomus, skoningas.

• Šiais metais Kanadoje išleistas pirmas Kanados lietuvių kalendorius. Išleido NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS redakcija. Kalendorius turi 80 psl. ir jame telpa gausiai įvairių informacijų. Redagavo J. Kardelis.

• Lietuvių Katalikų Akcijos Fondo pirmininkas kun. J. Balčūnas paskelbė atsisaukiamą ir lietuvių katalikus, kad padėtų šešiams Romoje besimokantiems lietuviams klierikams išeiti atitinkamus mokslus.

• D. Penikas, buvęs MUSŲ KELIO leidėjas ir redaktorius Vokietijoje, ruošiasi Brooklyne atgaivinti MUSŲ KELIĄ.

• Komunistų partijos agentai Lietuvoje — Sniečkus, Gedvilas, Andriejevas ir kiti, oficialiame aštuonai praneša, kad jiems pasisekė iš Lietuvos pagrobti daugelį kaip 1 milijoną pūdų grūdų virš plano. Neabejotina, kad tas plano perviršijimas daugeliui lietuvių kaštavo kalėjimą ir ištėmimą.

• Vokiečių katalikų laikraštis "Augsburger Katholische Kirchenzeitung" įdėjo straipsnėlį apie lietuvių amerikietės padovanotą Stalinui Bibliją, kad šis pasitaisyti ir liautųsi žmones žuodes...

• Sovietai giriasi, kad jie Lietuvoje moksleiviams įveda naują uniformą. Ta uniforma labai primena rusišką palaidinukę. Ir čia neapneina be rusinimo motyvų.

Dėl paminklo A. Vanagaičiui

Pareiškimas Dr. J. Baliui

Dr. J. Balys DIRVOJE nr. 3 savotiškai apibūdina A. Vanagaičiui paminklo vertingumą kapinėse, atrodo, nieko nenusimanydamas apie šios šalies įprotį ir duodamas, kad ir švelnų, pamokslą komitetui, nurodo, kas gera, o kas net bloga.

Leiskite čia išdėstyti tikrąją padėtį.

Komp. A. Vanagaičiui mirus, tuojau iš arti ir iš toli pasigirdo šimtai pagėdavimų pastatyti jam atitinkamą paminklą, kuris jam žintų jo našią veiklą ir jo asmenybę. Tuojau buvo sudarytas platus komitetas — A. Vanagaitis Memorial Committee — kuris, plačiai išsiaiškinęs, vienbalsiai nutarė sekamai vykinti paminklo statymą.

1. Išleisti specialų MARGUČIO numerį, kuriame trumpais bruožais apibūdinti velionio gyvenimą, jo veiklą ir asmenybę. Tas jau padaryta.

2. Pastatyti atitinkamą granito paminklą kapinėse, kur jis palaidotas, artimiausioje ateityje. To dabar siekiama.

3. Išleisti jo visus kūrinius su biografija. Dar yra ir diužesnis užsimojimas, apie kurį šiuo tarpu netenka kalbėti.

Taigi, Daktare, matote, kad

rubežiaves ir Tamsta savo rašiniams mums nieko nepateikėte, išskyrus Tamstos įsivaizduotą ir šioje šalyje nesamą sąslavyno akmeniniam paminklams laidoti. Būtų buvę kur kas tiksliau, jei Tamsta būtų malonėjęs atsiklausti komiteto, kokius jis planus turi nustatęs ir ko galutinai siekia.

Tamsta, Daktare, mūsų diužiam nusistebėjimui iškėlė naujieną, esą akmeniniai paminklai po kelių dešimčių metų esti metami į sąslavynus, tarsi kokis visiškai išdėvėtas skuduras. Mes tokios rūšies sąslavynų nesame girdėję ir užtikrinu Tamstą, kad tokių dalykų Amerikoje visai nėra. Yra kaip tik priešingai. Visi paminklai, neatsižvelgiant kam jie pastatyti, esti aukštai gerbiami ir net šventai laikomi. Pavyzdžiui, galiu nurodyti, kad ir labai kuklius paminklus, pastatytus Amerikos revoliucijos karo metu žuvusiems kariams, kaip mūšiškiams, taip pat ir priešams, tose vietose, kur jie krito. Tie paminklai taip gražiai stovi, rodos, tik vakar pastatyti, nors jau netoli du šimtai metų prabėgo. Yra daugybė dar senesnių paminklų, kurie gražiai šis komitetas nėra siaurai apsisiaisi išsilaikę. Taigi prašau Dak-

tarą šių paminklų likimu visai nesirūpinti.

Tamsta prisimeni apie Dariaus Girėno paminklą. Gerai. Mes Chicagoje irgi turime gražų jiems paminklą Marquett Parke. Šis paminklas mums yra tikra šventovė, kuri duoda progą kasmeti tūkstančiams lietuvių susirinkti: pareikšti jiems tinkamą pagarbą, sužadinti lietuvių šūkius bei užsigrūdinti kovoje už Lietuvos išlaisvinimą. Ar tokis paminklas beprasmiškas? Ar tik šaltas akmens gabalas? Jis stovės per amžius ir žadins lietuviškus jausmus.

Tokį pat vaidmenį atlieka kapinėse ir A. Vanagaičio paminklas, kurį tūkstančiai žmonių laikiu aukščiausioje pagarbėje.

Realizavus šį paminklą, bus einama visu rimtumu prie trečiosios dalies, kuri vertinama tinkamoje aukštumoje. Tad prašome Tamstą, Daktare, į talką. Kviečiame ir visus kitus geros valios lietuvių prisidėti sulig išgalės prie pastatymo A. Vanagaičiui didingo paminklo.

Dr. S. Biežis,
A. Vanagaičio Paminklo
Komiteto Pirmininkas
6755 S. Western av. Chicago, Ill.

Lenkijos sovietizacija

Rokossovskis - Varšuvos graborius. — Jojo pirmi žingsniai Lignicoje. — Kunigai - "pilotai sutanoje". — Orginformas - kovai su Eklezija. — Prokurorų įsipareigojimai ir pažadai. — 8 mėn. kursantai ir advokatai bei teisėjai. — Nekomunistams Akademijos durys uždūros. — Komunistinių knygų po-tvynis. — Mūrininkai dirba ir speigams siaučiant. — Už ką areštuoja lenkų "BEZPIEKĄ"

Rašo J. Vilutis

Atidavus Lenkijai žemutinę Sileziją, jos valdžios būstine buvo parinktas pasienio miestas Lignica.

Priartėjus sovietams, vokiečiai iš jos pabėgo, palikdami beveik viską, nieko nespėję pasiimti. Nuo karo Lignica nenukentėjo. Viskas liko sovietų grobiu.

Naujasis vaivada ir eilę įstaigų pasirinko sau geriausias vilas ir namus. Traukiniai dar nevaikščiojo, paštas ir telegrafas neveikė. Magazinai išplėsti, krautuvijų jokių. Kiekviena įstaiga laikė savo valgyklas ir valgydino tarnautojus. Visas maistas atsargas buvo rekvizavusi sovietų kariuomenė. Tokia padėtis buvo ten 1945 m. birželio pabaigoje.

Staiga pas vaivadą Piaskovskį atvyko nuo Rokossovskio pasiuntinys (jis tada buvo žem. Silezijos gyvybės ir mirties viešpats) ir pareikalavo per 4 valandas ištuštinti miestą. Visi lenkai su visomis savo įstaigomis turėjo greit išsikraustyti, nes 8 val. čia turėjo atvykti sovietų

kariuomenė ir įsikurti Rokossovskio štabas...

Nustebęs vaivada stengėsi delsti, bet nieko nelaimėjo. Miestas atsidūrė panikoj. Mėginta susirūšti su prezidentu Bierutu, bet ir šio pastangos buvo bergižios. Ką gali Kremliaus marionetė padaryti prieš visagalią maršalą? Jo įsakymas trumpas: "Taip turi būti..." ir prasidėjo liūdna miesto evakuacija.

Nešė, kas ką nutvėrė, kas ką pajėgė, nes ir sunkvežimių nebuvo kiek reikiant. Pats vaivada nusidangino į valsčiaus pakraštį, ir darbininkų sodybą Katzbachą, kuri buvo formaliai išgrobta siautėjusių raudonarmiečių.

Visų nuotaika buvo prislėgta — nei šviesos, nei lovy, nei maisto, net ir arbatos nebuvo kur išvirti. Gulėjo ant grindų.

Taip pirmasis vaivada su savatvino valdininkais turėjo bėgti nuo dabartinio saugumo ministerio, kol po daugelį vargų ir derybų pavyko gauti naują būstinę Vroclave, karo metu išgriauto vietovėje.

Rokossovskio asmuo lenkamis primena caro gubernatorių kunigaikštį Konstantiną.

Rokossovskis žiūrėjo į Varšuvos merdėjamą vokiečiams jį žudant ir neskubėjo į pagalbą. Jam varšuviečių mirtis buvo reikalingesnė, negu jų gyvybė... Ir taip elgėsi "geriausias Varšuvos darbininko sūnus"...

Iš švedijos praneša, kad lenkų laikraščiai labai puola dvasiškų. Įvairiais pavienių kunigų šmeižtais diskredituojama Bažnyčia ir šaipomasi iš tikėjimo. "Szczecinski Kurjer" ir "Trybuna Robotnicza" Katowicuose ypatingai tuo užsimina, kas savaitę ilgokus straipsnius skirdama šmeižams. Straipsnyje "Pilotai sutanoje" kaltina kunigus kapelionus, esą jie jaunuomenę ugdo politinius prasikaltelius.

Kunigai Cwieka, Rzepki ir Talarka kaltinami kurstę jaunimą priešvalstybinei veiklai.

Šiems kunigams surengti pavyzdiniai teismai, kuriuose kaltinamųjų suole dalyvavo nelegalios organizacijos nariai. Kunigai kaltinami, kad, prisidengdami išpažinties paslaptimi, neįdėdami valdžiai jaunimo nusistatymo.

Tulas Vasilij Gorylov, iki revoliucijos buvęs stačiatikių vienuolis, po to nusimetęs vienuolio rūbą ir tapęs aršiu ateistu, dabar iš Varšuvos veda pasaulinio masto kovą su bažnyčia.

Paryžiaus FIGARO paduoda smulkmenas apie 1946 metais įkurtą organizaciją Orginform kovai su Bažnyčia. Ji yra nekur išvirti. Gulėjo ant grindų.

Taip pat turi nuosavas susisieki-mo priemones ir atskirą biudžetą, skiriamą tiesiai iš Kremliaus. Orginformo narių verbuojami iš "oficialių" kunigų, išėjusių kurią nors seminariją, esančią

barščiusiems po visą pasaulį tauciečiams gimtąjį žodį priminti. Jūs ten dauguma ir jūs rankose yra kultūrinės kovos ginklai už tėviškę ir brolių laisvę.

DIRVAI ir jos bendradarbiai linkiu geriausios sėkmės 1950 metais! Skelbkite tautines ir vienybės idėjas, junkite visus lietuvių į vieną šeimą. Kad tik greičiau sulauktume DIRVOS numerio, kuriame būtų pranešta brangiausi žodžiai — Lietuva laisva!"

Vladas Skridulaitis
1950 m. sausio 23.

Kas yra tie Šventieji Metai?

Popiežius Pijus XII dar praėjusių metų gegužės mėn. 26 dieną yra išleidęs šventųjų Metų Bulę. Joje skelbia: "Didysis Jubiliejus, kuris sekančiais metais bus švenčiamas šiame garbingame Romos mieste, turi tikslą paskatinti visus krikščionis, kad jie ne tik atsisteitų už savo nuodėmes ir pataisytų gyvenimą, bet taip pat... pasiryžtų siekti dorybių bei tobulumo."

Šių šventųjų Metų paskelbimas įvyko Romoje praėjusių Kūčių metu, šv. Petro Bazilikoje. Popiežius, lydimas kardinolų ir aukštųjų dvasiškų, nuėjo prie užmūrytų šv. Petro bazilikos durų. Ten, giedant giesmes ir tris kartus sudavus sidabrinį plaktuką į užmūrytas duris, jos buvo atidarytos.

Ir tos durys bus atdaros iš-tisus metus maldininkams, kurių tūkstančiai suplauks į Romą. O šventiesiems Metams pasibaigus, jos vėl iškilmingai bus užmūrytos iki kito jubiliejaus.

Panašūs šv. Metai, kaip dabar kad minimi, pirmą kartą įvyko 1300 metais. Juos paskelbė Popiežius Bonifacas VIII. Jis savo išleistoje bulėje (specialiame rašte tikintiesiems) minėjo, kad šv. Metai įvyks kas šimtas metų. Bet vėliau, atsi-radus šventaisiais Metais didelio susidomėjimo, jie buvo dažninami.

Antrieji šv. Metai jau įvyko 1350 metais. Dar vėliau buvo kilęs sumanymas šventuosius Metus skelbti kas 33 metai, tuo pažymint Kristaus žemėje gyvenimą metų skaičių.

O Popiežius Povilas II, Vatikano soste buvęs 1464-1471 metais, šv. Metus ėmė skelbti kas 25 metai. To, su mažomis išimtimis, ir laikomasi iki šių laikų. Šventųjų Metų pagrindinė prasmė — paminėti Kristaus gimimo sukaktį. O po to jau eina, kaip rašinio pradžioje minėjome, atsisteisimas už senas nuodėmes ir siekimas tobulybės.

Visų Popiežių bulėse, esant

Sovietų Sąjungos teritorijoje, arba teologijos akademijai Maskvoje ar Leningrade. Orginforme dirba komjaunuoliai, specialiai supažindinti su katalikų teologija. Visi Orginformo nariai privalo baigti vieną iš keturių specialiųjų mokyklų. Teodozijos (Kryme) yra mokykla, skirta agentams ruošti Pranciūzijai, Šveicarijai, Belgijai, Ispanijai ir Pietų Amerikai. Antra tokia mokykla yra Latvijoje ir joje ruošiami agentai Britanijai, Skandinavijai, Olandijai, Vokietijai ir Austrijai. Konstancoj (Rumunijoje) esanti trečia mokykla, ruošia agentus viduriniams ry-tams. Ketvirtoji mokykla, kurios būstinė tikrai nežinoma, ruošia agentus USA ir Kanadai.

Tose mokyklose dėstoma teologija, Markso-Lenino ideologija ir pagrindiniai supažindinama su politine, ūkine ir tikybine padėtimi tų kraštų, kuriems tie agentai yra skiriami.

(Bus daugiau)

šventiesiems Metams, maldininkai kviečiami keliauti į Romos miestą, lankyti šventąsias vietas. Ir tūkstančiai maldininkų iš tolimiausių pasaulio kraštų keliauja į Romą.

Girdėti, kad nemažas skaičius Amerikos lietuvių pasiryžę šiais metais Romą pasiekti. Pats Popiežius Pijus XII savo bulėje sako: "...negalime daryti šios kelionės su pasismaginimo mintimi, bet su pamaldumo dvasia..."

Girdėti, kad Romoje gyvenantieji lietuviai dvasiškai ir pasauliečiai atkelaujantiems lietuviams įsteigė komitetą. Tam komitetui vadovauti ėmėsi vyskupas V. Padolskis.

V. K.

NEPAMIRŠKIM 5%!

BALFo Direktorių Taryba, kuri susideda iš įvairių visuomenei žinomų atstovų, savo suvažiavime š.m. sausio 14 d. yra nutarusi prašyti visų organizacijų paskirti šalpos tikslams bent 5% nuo pajamų, gaunamų per įvairias pramogas.

Reikalas yra didelis ir labai svarbus. Nemažas skaičius lietuvių tremtinių negalės emigruoti, nes negali pereiti pro emigracijos įstatymų nuostatus. Jie daugumoje yra nesveiki, ligonys, džiovininkai, akli, seneliai, invalidai, našlės su mažais vaikais. Jų likimas be mūsų paramos labai liūdnas.

BALFas šelpia kiek galėdamas. Tačiau ištekliai išseko. Štai dėlko BALFo direktorių Taryba ir prašo

per kiekvieną pramogą,

ar tai būtų koncertas, kinas, vaidinimas, konferencija, prakalbos, parengimas, šokių vakaras, klubų pobūviai, arbatėlės, meno vakaras ir pan., nepamiršti mūsų šalpos reikalo ir paaukoti nors 5% nuo pajamų. Kai kam gal pasirodytų, kad tai mažos pajamos, bet kas savaitę visoje Amerikoje lietuvių surengia šimtus pramogų ir jei sumos, nors ir kuklios, plauks į bendrą šalpos kasą, tai susidarys žymi parama.

Kai kurios valstybės naudoja panašią būdą pinigams sukelti. Kiekvienas einas į kiną ar teatrą užmoka tam tikrą nuosimtį šalpos reikalams. Prie gero noro ir susiklausimo, kodėl mums to nepadaryti? Iš kiekvieno dolerio, išleidžiamo pramogoms, tegu eina vargšams lietuviams 5 centai.

Čia neturima galvoje tie atsitikimai, kada visas pramogos pelnas esti skiriamas tremtinams gelbėti.

Dėl išrinkimo 5% prašoma BALFo skyrių valdybas kreiptis į pramogų organizatorius ir priminti aukos reikalą.

Mes tikime, kad mūsų lietuviškoji visuomenė parems šį BALFo Direktorių vienbalsiai priimtą nutarimą. O mūsų tremtiniai, negalintieji emigruoti ir nepajėgiantieji užsidirbti Europoje sau duonos kėso, pajus amerikiečių gailėstingumą.

Visas aukas siųskite:
United Lith. Relief Fund
of America, Inc.
105 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

Stud. Ats. Kar. Korp. RAMOVĖ

nariai ir filisteriai
praneškite savo adresus:

A. Simutis
Apt. 5-B
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Naujas žodynas

V. Pėteraičio

"Mažasis lietuviškasis - angliškasis žodynas"

(su tartimi), naujai išleistas, apimamas virš 12,000 žodžių, įristas kietais drobės viršeliais, 418 psl., gaunamas šiuo adresu: Gabija, 412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Kaina \$2.00.

DANTŲ TECHNIKAS LIETUVIS

neseniai atvykęs iš Europos, ieško darbo. Adresas: S. Makutėnas, 4011 North Maridian St., Indianapolis 8, Indiana.

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

VIENON VIETON!

PEREITAIŠ METAIS penkianuosimtininkų vardas buvo pagarsėjęs visoje Amerikoje. Tai buvo kalba apie įtartinas dovanas, kurios dalykų nevyniojant į vatą, vadinamos kyšiais.

Šiais metais mes, lietuviai pradėdami kalbėti apie visai kitus 5%. BALFo vadovybė kviečia kad visų lietuviškų pramogų bei kitokių parengimų rengėjai bent 5% nuo pajamų skirtų tremtinių šalpos reikalams ir siųstų juos į BALFą.

Sumanymas visiškai geras. Tik kiekvienam tuojau kils klausimas: o kodėl tik BALFui? O kaip bus su Tautos Fondu, kuriam renka aukas Amerikos Lietuvių Taryba? O kaip bus su kultūros reikalų išjudinimu, kuriam taip pat dailomės galimybių finansuoti?

Čia neišvengiamai mintys grįžta prie nebe vieną kartą judinto **vieno fondo** klausimo. Po penkis ir daugiau nuošimčių nuo visokių parengimų pajamų būtų daug lengviau ir patogiau skirti, jei mes neturėtumėm tokio įvairių fondų ir reikalų išsišakojimo ir bent šiemis trimis paminėtiems reikalams galėtumėm rinkti lėšas drauge.

Vieno fondo sudarymas visiems tiems reikalams tačiau susiduria su rimtomis kliūtėmis.

BALFas, kaip fondas labdarybės reikalams, naudojasi tam tikromis privilegijomis, kurias valstybės įstatymai pripažįsta tik grynai labdariniams fondams. Jeigu šis fondas būtų kuriuo nors būdu sujungtas su, pavyzdžiui, ALT valdomu fondu, skirtu Lietuvos išlaisvinimo bylos reikalams, tai jis tų privilegijų jau nustotų, nes toks bendras fondas savo tikslų tarpe turėtų jau ir politinio pobūdžio tikslą. Net ir su kultūrinės veiklos kėlimo tikslais šalpos fondo jungti negalima, nes ir tai sudarytų šalpos fondui pavojų netekti jo turimų privilegijų.

Amerikos Lietuvių Taryba taip pat nenori jungti savo darbo su kultūrine veikla, nes bijo, kad... vežimas nesulūžtų. Galima abejoti tos baimės pamatuotumu, bet reikia pripažinti, kad Lietuvos bylai skirtų lėšų sumaišymas su vietinio kultūrinio veikimo reikalais tam tikrais atžvilgiais irgi būtų nepatogus.

Bet, jeigu formaliai negalima visų šitų trijų reikalų sujungti į vieną fondą, tai tas dar nereiškia kad negalima lėšų rinkti į **vieną vietą!** Priešingai, jas kaip tik reikėtų rinkti į vieną vietą ir iš jos jau paskirstyti į skirtingus fondus.

Tam tikslui reikia visų pirma nustatyti paskirstymo būdą ir sudaryti paskirstymo biurą. Pavyzdžiui, būtų galima nusistatyti, kad visuomenė kviečiama visiems bendriesiems lietuviškiems reikalams nuo visų pramogų pajamų skirti ne 5%, kaip dabar BALFas kviečia, o 10%.

Tai būtų "dešimtinė" visiems bendriesiems lietuviškiems reikalams. Galėtų būti iš anksto nustatyta, kad ta "dešimtinė" bus, pvz., taip paskirstyta: po 4% šalpai ir Lietuvos bylos vedimui, 2% vietinės kultūrinės veiklos kėlimui. Ta proporcija gali būti ir kitokia, gali būti net numatyta tam tikra tvarka pagal reikalą tai proporcijai ir kaitalioji, tik kad tas pakeitimas iš anksto visuomenei būtų žinomas ir jos apsvaistytas.

Būtų trys savarankiškai veikiančios fondai, kiekvienas naudotųsi jam priklausantiomis privilegijomis, jeigu tokių yra, bet visi jie semtų lėšas iš **vieno šaltinio**.

Žinoma, tas bendrasis šaltinis — visuomenė galėtų ne vien nuo pramogų nuošimtį atiduoti. Galėtų būti ir kitos progos atiduoti duoklei lietuviškiems reikalams. Bet tas atidavimas būtų daug tvarkingesnis, jei visos tos duoklės — aukos plauktų į vieną vietą ir būtų skirstomos visiems iš anksto žinomu būdu.

Pradėti tą reikėtų nuo lėšų surinkimo ir paskirstymo biuro sudarymo. Mūsų nuomone, Taryba ir BALFas turėtų neatidėliodami pasikviesti į talką keletą kompetentingų kultūrininkų ir sutarti, kaip turi būti sutvarkyti tas biuras (jo darbas būtų grynai techninio pobūdžio) ir kokia proporcija jis turėtų paskirstyti visais būdais surinktas lietuviškiems reikalams aukas.

Savaime suprantama, kad atskiros organizacijos ar srovės visada turės savo išdus ir stengsis sudaryti lėšų savo tikslams finansuoti. Tai yra jų, taip sakant, privatus reikalas.

Blogumas dabar yra tas, kad, štai Vasario 16-tos dienos proga Taryba aukotojus traukia į savo pusę, BALFas į savo, o jeigu dar praplis Kultūros Fondas, tai ir tas trauks į savo... Žmonės, į kuriuos kreipiamasi, susipainioja tuose reikaluose ir dažnai linksta visai į juos numoti ranka. Daug geriau būtų, jei visi žinotų, kad yra **viena vieta**, į kurią bendriesiems lietuviškiems reikalams sudedame pinigų, ir iš kurios tie pinigai bus paskirstyti mums žinomu būdu ten, kur priklauso.

ŠOKAME...

Prisipažinsiu atvirai Lietuvos gyvendamas visada kreivia akimis žiūrėjau į taip vadinamus "labdarinius balius", kur žmonės suėdavo šoki ir išgerti tuo kilniu tikslu, kad iš vakaro pelno būtų sušelpiti našlaičiai... Šaipokai taip ir sakydavo: "einu šokti našlaičių labui" arba "išgerkim į našlaičių sveikatą"...

Kaip danguj, taip ir žemėj... Arba... Kaip Europoj, taip ir Amerikoje. Ir čia, pasirodo, žmonės kilniems tikslams nevisada prisirengia atsikirti su doleriu, jeigu tas nesudaro progos kokioms paminklinti ir gerklei pavilgyti...

Vis dėlto Lietuvoje, Nepriklausomybės šventės iškilmėse, net ir geriausiais laikais, šokių ir bufietų programon niekas neįjungdavo. Lietuvos Nepriklausomybės šventė atrodė per iškilmingas dalykas, kad jos paminėjimui foxtrots ar polkas šoktų.

Ir Amerikoje, rodos, Nepriklausomybės diena atžymima įvairiomis iškilmėmis, tik ne šokių ir bufietų...

Todėl, vėl prisipažinsiu, buvau gana nemaloniai nustebintas, pamatęs kvietimą į Vasario 16-tos dienos paminėjimą su vi-

Tur būt, neatėjo valanda...

Man atrodo, kad jau laikas gi būtų išgirsti ką nors iš Tarybos apie jos skyrių sutvarkymą: juk jau ne vieną kartą ir DIRVOJ rašėte apie tai, o vis — "kaip buvo iš pradžių, taip tebėra visados..." Kaip kas išmano, taip save gano.

Nejaugi nuo lapkričio pradžios ligi vasario mėnesio nebuvo laiko apie tai pagalvoti?

J. D., Cleveland, Ohio

liojančiais pažadais, kad ten bus geras orkestras šokiams ir geras butietas su skaniais užkandžiais...

* *

Esu matęs žmones įvairiai linksminantis ir per tautines šventes. Bet tie pasilinksminimai paprastai esti nesujungti su iškilmingais tų švenčių paminėjimais. Taip sakant, "privati iniciatyva".

Kol pasaulyje ir mūsų tėvynėje nebuvo tokių bausių dalykų, kaip dabar dedasi, neįsistebėčiau ir dabar, jei iškilmingo paminėjimo grįždami žmonės užsuktų šen ar ten pasilinksmininti. Bet šiandien, kada taip gaudžiai tenka minėti tą šventę — čia pat šokti... Nesmagu.

Ar neatrodytų, kad kalbos apie Lietuvos nelaimės skambą neuširdžiai, kai joms besibai-giant jau ims derinti stygas šokių orkestras? B. K. Naujokas

Kalba didžiausia organizacija

Naujakurių dėmesiai

Naujakuriai, priversti bėgti iš savo tėvynės ir vėliau gyventi ilgoką laiką nedraugingose šalyse prie labai nepalankių ir sunkių aplinkybių, pagaliau atvykę į šią plačią bei laisvą valstybę, gali laisviau atsikvėpti. Čia teroro nėra. Čia visi esame žmonės.

Bet ir esant laisvoje erdvėje, naujakuriui, ypač nemokant vyraujančios kalbos, ne taip jau lengva pradėti naują gyvenimą. Ekonomikai jau ne taip sunku, tačiau kultūriškai — visai kitas klausimas. O ypač tai yra tiesa, kad didelė dauguma naujakurių yra išėję aukštesnį mokslus ir buvo įpratę savo tėvynėje dirbti įvairius kultūrinius darbus.

Čia atvykę, jie pajunta tuštumą kultūrinio atžvilgio, nes mūsų seniau atvykusių gyvenimo dar nepažįsta ir, žinoma, negali susivokti ir tinkamai įsijungti. Kiek asmeniškai patyriau, jie veik visi trokšta kultūrinės veiklos, ypač sujungtos su Lietuvos laisvinimu.

Mums reikia tokių darbininkų ir jus visus, gerbiamieji naujakuriai, sveikiname ir tuo pačiu

kviečiame į bendrą talką. Čia lietuviuose yra šimtai patriotinių organizacijų, dirbančių gražius darbus jau per dešimtį metų. Vienos jų yra nedidelės ir tik vietinio pobūdžio, o kitos didelės ir net nacionalinio masto.

Viena iš tų didžiulių ir net didžiausia yra — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kuris jau išgyveno 64 metus, sekmingai veikdamas gyvybės andraudos srityje ir aukštai pasižymėdamas savo tautine veikla.

Šioje organizacijoje — Susivienijime Lietuvių Amerikoje — jūs, naujakuriai, užpildysite tą kultūrinę tuštumą. Rasite plačią dirvą dirbti ir tuo pačiu įgykite nerastą dirvą.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje kviečia jus visus, naujakuriai, stoti į šios didžiausios lietuvių andraudos, kultūrinės ir fraternalės organizacijos eiles. Prašome.

Dėl platesnių informacijų prašome kreiptis į vietinius organizatorius arba tiesiog į centrą: S.L.A., 307 W. 30th St., New York, N. Y.

Dr. S. Biežis, SLA Dakaras-Kvotėjas

ŽYGIS Į VILNIŲ

Kazys Bradūnas

Einam, žengiam... Kariška kuprinė
Niekada nebuvo taip lengva,
Sodžiai, kalvos, kryžiai kapinyne —
Ta pati gyvoji Lietuva.

Ta pati pušis, miškų svyrūnė,
Visą krašto vargą pasakys...
Dar viena milžininkio viršūnė,
Ir stebuklas kyla prieš akis...

Vilnius! Žiūrim. Stovime be žodžio...
Kvepia sesių dovanota rožė...
Būtų lengva mirt šioj valandoj.

Mes klajūnai grįžome namoliai
Ir bučiuojam švento kelio žolę
Kario rūbuos, kūdikio maldoj.

(VILNIAUS VARPAI)

Laisvoji valanda

VIENERI METAI IR VIENA SAVAITĖ

Balys Gaidžiūnas

DIRVOS skaitytojams duodame kelias ištraukas iš Balio Gaidžiūno spaudai paruoštos knygos "Vieneri metai ir viena savaitė". Čia aprašomi lietuvių pergyvenimai pirmosios bolševikų okupacijos metu Lietuvoje, kuri truko kaip tik vienerius metus ir vieną savaitę. Šiais metais kaip tik sueis dešimtis metų nuo čia aprašytų įvykių. Ta proga numatoma išleisti minėtą knygą.

Redakcija

I VIEVI

Pirmąją dieną, kai atvažiavau į Vievį, valsčiaus vykdomojame komitete radau didžiausią sujudimą. Tipinės rusiškos išvaizdos ruselis barė ir keikė sušauktus kaimų vykdomųjų komitetų pirmininkus, kad organizuotoje raudonojoje gurguolėje ūkininkai atvežtų tik kelis centnerius javų. Čia ir man pačiam pirmą kartą teko praktiškai patirti, kas yra ta raudonoji gurguolė, kuri taip propaguoja komunistų pavergtuose kraštuose. Pasirodė, kad tai ne kas kitas, kaip dar vienas komunistinis ūkininkų apiplessimas.

Ne veltui patys ūkininkai tas raudonąsias gurguoles pavadino ūkininkų laidotuviomis. Jos buvo organizuojamos partijos aktyvui paraginusi kaimų gyventojus, kad nustatytą dieną ir valandą visi turėtų suvežti į sandėlius savo "auką tėvynės fondui". Visi apylinkės ūkininkai privalėjo kartu važiuoti, vežti iškelus raudonas vėliavas ir dainuoti sovietines dainas, per asarus rodyti sovietinį entuziazmą.

Tai buvo iš ūkininko darbo šlykštus tyčiojimas. Bet ir šiuo atveju reikėjo būti kantriam, reikėjo darytis ir laukti, nes kitos išeities nebuvo. Ginkluotas čekistas sekė kiekvieną žingsnį, grasino kalėjimu ir mirtimi. Tai buvo sovietinės "laisvės šviesiosios dienos"...

Kai įėjau į vykdomojo komiteto patalpas, visi sužiūro į mane, kaip į netikėtą svečią.

Pasisakiau esąs naujasis Vievio rajono agronomas. Man atrodė, kad po to jie dar labiau į mane sužiūro.

Vienas iš jų daryta lietuvių kalba pasisakė esąs vykdomojo komiteto pirmininkas. Vadinas, po komunisto partijos sekretoriaus, toje apylinkėje pats galinčiausias.

Pasisveikinom.

Tai būta to paties kalbėtojo, keikusio kaimų atstovus už raudonosios gurguolės nepasisekimą. Tai būta nusigyvenusio ir iki nosies nuolatinio pamėlynavimo nusigėrusio žmogaus. Tiesą pasakius, ne geriau atrodė ir kiti jo bendradarbiai. Tai buvo lyg kokia kolekcija, surankiota iš Lietuvos žmonių šiukšlyno. Ne vienas jų nemokėjo padoriai lietuviškai, visi Lietuvai buvo svetimi, daugiausia po 1863 metų sukilimo atkeltų kolonistų rusų vaikai. Vievio valsčiuje tokių gyventojų buvo nemažas skaičius.

Vykdomojo komiteto pirmininkas mane nusivedė į savo kambarį. Nedavęs nė atsikvėpti, pradėjo aiškinti, kad ryt reikės važiuoti nusavinti vieną dvarą. Girdi, reikia išnaudotoją dvarininką tuoj sutvarkyti. Gana esą, jam kitų krauju misti...

Pertraukiau jo kalbą ir aiškinau, kad man pirmiausia reikėtų susirasti kokią nors pastogę, kur galėčiau nors kelionės dulkes nuplauti. Jis, neduodamas man toliau kalbėti, atsakė:

— Bus ir taip gerai.

— Kaip? — paklausiau.

— Na gi taip, kaip ir mes kad darom. Per dienas dirbam, vakare čia pat pasiklojam, ant suolų išsimiegam, ir iš ryto vėl į tarybinės santvarkos kūrybą...

Tada pamaniau, kad jis juokauja, bet vėliau įsitikinau, kad taip ir buvo. Jie toje pačioje vietoje ramų žmonių plėšimus planavo, toje, pačioje vietoje valgė ir gėrė,

čia pat po stalais ir miegojo. Tai buvo tikri naujos santvarkos kūrėjai, susirinkę iš patilčių ir tebegyveną patilčių papročiais.

Buvo jau pietų metas. Komiteto pirmininkas mane pakvietė pietų į netolimai esantį restoraną.

Nuėjome.

Restorane, kaip avilyje, užė žmonės. Daugiausia kaimiečiai, atvažiuavę į turgų tvarkyti ūkiškų reikalų ir pasiteirauti, kas nauja...

Restorane pastebėjau, kad mano naujasis viršininkas labai mėgsta išgerti. Nutariau ta silpnybe pasinaudoti. Užsakiau vieną po kito kelis stiklus degtinės. Gėrė patenkintas. Pasidarė kalbus, drąsiai atstovaująs partijai ir vyriausybei, kaip komunistui ir tinka. Nė kiek nesistebėjo, kodėl aš negaliu gerti. Anot jo, "kai daugiau sunkumų ant širdies suguls, reikės ir tau juos stiklelius nuplauti..."

Ta mūsų pirmoji restoraninė pažintis tęsėsi tris valandas. Mano viršininkas buvo, kaip dūmelis. Liežuvis tiek atsipalaidavo, kad dažnai atvežais beveik reikėjo vertę suprasti, ką jis kalba.

Mano laimei, mano "valdžia" pradėjo snausti ir ant stalo kampo užmigo. Prašiau, kad restorano savininkas rastų priemonių nugalėti į namus. Šis, kaip niekur nieko, paėmė į glėbį mano "valdžią", nunešė į gretimą kambarį ir paguldė ant grindų. Ten gulėjo dar vienas panašus veikėjas. Jis buvo uniformuotas: ėjo sovietinės santvarkos milicininko pareigas. Deja, šiuo metu jis pareigas ėjo kiek keistai, bet, tik naujai įvestos tarybinės santvarkos ribose, suprantamai.

Išėjęs iš restorano pasukau tiesiai link geležinkelio stoties. Paskui tolyn per laukus. Ėjau greit, kad nevėluočiau. Ėjau tik pareigos vedamas padėti tam kurį rytoj naujoji santvarka turėjo paleisti ubagais.

Buvau nutaręs laiku įspėti tariamąjį dvarininką, kuris ištikrųjų valdė tik vidutinį smėlėtos žemės ūkį. Žmogus buvo taupus, turėjo valdinę tarnybą ir iš algos galėjo ūkį gerinti. Ukyje gyveno jo žmona ir dvi dukterys.

Iš Vievio miestelio buvo 5 mylios kelio. Sniegas maišėsi su lietaus lašais ir kapojo veidą. Ėjau galvodamas, kad lietuvių tauta tikrai nenusipelnė tokio sunkaus kryžiaus.

— Kodėl mes taip skaudžiai baudžiami? — pats savęs klausiau.

— Dėl to, kad gyvename ant labai didelio kelio iš rytų į vakarus.

Ukį pasiekiau vėly vakarą. Čia man teko būti prieš kelis metus, lankant jaunuosius ūkininkus. Tada buvo daug kalbų apie ateities planus. O dabar? Dabar tūriu pranešti, kad viskas baigta, kad rytoj jau čia šeimininkaus svetimieji.

Išgąstis nuėjo per jų veidus, kai pasakiau savo kelionės paslaptį. Mačiau, kad tuo momentu jie nesusigaudė, ar man už pranešimą dėkoti, ar keikti. Tik po kelių nustebimo ir asarų minučių mane paprašė sėsti ir daugiau papasakoti. Deja, daugiau ir aš nieko nežinojau.

Mano svečiavimasis buvo trumpas. Ilgiau negalėjau pasilikti, nes gerai žinojau, kad besitvarkydami baisiai rytojaus dienai gali atkreipti nereikalingų akių dėmesį.

Vievio geležinkelio stotį pasiekiau tik apie 3 val. ryto. Jokios pastogės, kur rasčiau poilsio, neturėjau. Todėl taip ir likau stoties laukiamajame iki 9 val. ryto, kada turėjom su vykdomojo komiteto pirmininku vykti minėtą dvarininką "likviduoti"...

**DIRVA - Kanadoje \$4.00
Kitur užsieny- \$4.50**

Prašom nesiųsti laiške savo krašto pinigų ar pato ženklų, o naudoti pašto čekius ar perlaides.

DIRVA,
6820 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

MŪSŲ KALBA

Redaguoja
Pranas Skardžius

Kad lietuvių kalba užsienyje daug kur ne gerėja, bet nuolat menkėja, nyksta, yra gerai žinoma: mūsų čia gimusi jaunomenė daug kur jau nebekalba lietuviškai, daugumas senosios kartos vartoja jau gerokai sudarytą kalbą, o naujieji atvykėliai, neturėdami reikiamos aplinkos bei tinkamų šaltinių, taip pat pamažu ima nutolti nuo savo tėvų kalbos ir pasiduoti svetimajam įtakai. Taigi mūsų kalbai pavojus gresia iš visų pusių: jeigu tuojau kaip reikiant nebus imamasi priemonių jai gelbėti, tai ji su laiku pradės dar daugiau menkėti, skursti ir nykti. Kad to nebūtų, reikia būtinai visiems susirūpinti ne tik bendrinės kalbos kultūros kėlimu, bet ir apskritai mūsų gimtosios kalbos palaikymu. Šioje srityje daugiausia gali nuveikti lietuviškieji laisvųjų kraštų laikraščiai: jie gali ir turi būti didžiausi mūsų kalbinės sąmonės skleidėjai ir mūsų bendrinės kalbos kultūros ugdytojai bei palaikytojai. Tuo tarpu, kada mes užsienyje neturime jokio specialaus kalbinio laikraščio, kur būtų keliamos aiškios kalbinės aktualijos, ir šiaip trūkstame geros lektūros, mūsų laikraščiai turėtų būti tiesiog priedermė ne tik gražia, taisyklinga kalba byloti ir savo skaitytojus, bet dar kelti jų kalbinį supratimą ir teikti jiems būtiniausių kalbinių žinių, kurių dabar daug kas didžiai stinga ir neturi jokių šaltinių joms papildyti. Bet tuo tarpu, deja, negalima pasakyti, kad daugelis lietuviškų laikraščių pasižymėtų didesniu savo kalbos taisyklumu, o apie jų pastangas mūsų kalbos kultūrai kelti netenka daug ir kalbėti. Tik kada nekada vienur kitur pasirodo bendro pobūdžio kalbinių straipsnelių, ir vėl ilgai nieko negirdėti; čia išmiję sudaro NAUJENOS, kurios paskutiniu laiku protarpiais duoda ir specialieji populiarieji kalbinių žinių. Tačiau to yra permaža: būtinai reikia, kad apie mūsų kalbos reikalus ir dalykus dabar būtų ko daugiausia rašoma ir kalbama, nes to reikalauja dabartinis gyvenamasis metas. Jeigu mes dabar abejingai žiūrėsime į nuolatinį mūsų kalbos menkėjimą ir nykimą, tai po kurio laiko gali būti jau pervėlu.

Šitą pavojų gerai suprasdama, DIRVA pasiryžo stoti į aktyvių mūsų bendrinės kalbos kultūros ugdytojų bei kalbinės sąmonės kėlių barą. Tam reikalui ji seniai yra nusprendusi įvesti atitinkamą skyrį kalbos reikalams ir štai, aplinkybėmis reikiama susitvarkius, ji tą savo nusistatymą vykdo.

"Mūsų Kalbos" skyriuje bus svarstomi aktualieji nuolat dabartinio gyvenimo aiškinti keliami bendrinės kalbos reikalai ir dalykai (pvz. mūsų kalbos palaikymo ir gaivinimo klausimas, įvairūs jos vartosenos dalykai, netaisyklingi žodžiai, arba sakiniai, vėtimybų vartotinumai ir kt.).

Kad būtų įdomiau ir suprantamiau, bus stengiamasi rašyti kiek galint paprasčiau ir lengvesne kalba, be jokių kalbotyrių gudrybių. Daugiausia bus atsižvelgiama į įvairių įvairaus klausimus, kuriuos kas nors atsisų šito skyriaus redaktoriui. Tuos klausimus galės siųsti visi, kas tik domisi mūsų kalbos dalykais, pradedant paprastais darbininkais ir baigiant mokytais įvairių sričių specialistais.

Šalia to šiame skyriuje bus spausdinami ir šiaip kalbiniai neilgi straipsneliai, parašyti šį tą nusimanančiųjų apie kalbos dalykus. Todėl, pradedami darba, kviečiame į talką visus, kam tik brangi yra mūsų gimtoji kalba: ar klausimais, ar atskirais straipsniais, ar šiaip patarimais visais kalbos reikalais prašome kreiptis DIRVOS adresu, pažymint "Lietuvių kalbos skyriui".

Pr. Skardžius

Atkuriama Lietuvių Kalbos Draugijos veikla

Pranešame visiems lietuviams, gyvenantiems įvairiuose kraštuose ir įvairiuose žemynuose, kad atkuriame Lietuvių Kalbos Draugijos valdybos veiklą.

Daugelis žino, kad Lietuvių Kalbos Draugija, trumpai LKD vadinama, buvo įsteigta ir gražiai veikė Lietuvoje. Ji buvo sutelkusi geroką būrį lietuvių kalbininkų, leido savo laikraštį GIMTAJĄ KALBĄ ir rūpinosi lietuvių kalbos pažanga ligi pat nepriklausomybės žlugimo.

Vėliau ta draugija buvo atgaivinta tremtyje, Vakarų Vokietijoje. Tuo sunkiu laikotarpiu visi trys valdybos nariai buvo pasinėję Lietuvių kalbos vadovo darbe. Dabar tas darbas yra atkritęs, ir daugumas kalbos veikėjų yra jau atsikėlę į vakarinį žemės pusrutulį.

Naujojo gyvenimo aplinkybės mums yra kietos, bet jaučiami priedermė veikti toliau. Pirmas mūsų žingsnis yra LKD valdybos veiklos atgaivinimas. Tai darome todėl, kad dar nėra tinkamų sąlygų greitai kitaip pervažyti kalbinę veiklą, o reikalaus verčia veikti toliau.

Pagrindinis mūsų veiklos tikslas yra gaivinti, palaikyti ir tobulinti lietuvių gimtąją kalbą visuose kraštuose, kur tik yra lietuvių ir kur yra legalių sąlygų tokiai veiklai.

Tų tikslų siekdami, mes dabar jungsimės ne tik lietuvių kalbos mokslo žmotes, bet vi-

1. Ar galima lietuvių kalboje apsieiti be jokių svetimybų?

Viename kitame Amerikos lietuvių laikraštyje buvo keliama mintis, kad lietuvių kalboje nereikėtų vartoti jokių svetimybų, nei įvairių skolinių, įvairiais laikais paskolintų iš kaimyninių kalbų, nei šiaip tarptautinių žodžių, pvz. civilizacija, kultūra, progresas, reakcija, receptas, redaktorius, schema, sintezė, telefonas, televizija, termometras ir kt.

Bet šitai minčiai negalima visai pritarti. Mes galime ir turime nevertoti daugybės grubių slaviškų skolinių, kuriems pakeisti turime gražių savo žodžių; pvz. užuot abrozaz, abruzaz, adyna, adverija, apiera, brukas, dyščius, griekas, guzikas, kaldra, kilbas, nedėlia, seređa, sutata ir kt. vartotina paveikslas, rankšluostis, valanda, stakta, auka, grindinys, skaiskykla, nuodėmė, saga, antklodė (arba apklotas), dešra, sekmadienis, trečiadienis, šeštadienis.

Taip pat be jokio reikalo, vien dėl įpratimo arba nenusimany-mo, yra senesnių išsivijusių vartojama nemaža ir angliški skoliniai arba vertimų, pvz. bildingas, draivinti, koutas, šaltį pagauti (to catch cold) ir daugybė kitų.

Visų šitų svetimybų vietoje mes lengvai galime gražiai lietuviškai pasakyti: pastatas, vairuoti (važiuoti), keliauti, vyk-ti..., apsiaustas (kirčiuojamas šaknis skiemuo) persalti ir tt.

Be visai kas kita yra tarptautinės svetimybės: jos yra bendros kultūros bei civilizacijos nuosavybė, ir todėl be jų negali visai apsieiti nei viena kultūringa kalba. Taip pat ir mes, bendraudami su kitomis kultūringomis tautomis ir naudodamiesi šituo bendrojo lo-bynu, be jokios baimės galime vartoti specialius tarptautinius žodžius, pvz. alegorija, anantomija, anekdotas, bilionas, diplomatas, dogma, kultūra, literatūra, ministerija, neurastenija, teatras, telegrama, universitetas ir kt. Tik kankurių tarptautinių svetimybų vietoje esame įpratę šalimais vartoti ir savus pakaitus, pvz. akiratis (horizontas), gaida (melodija), nesąmonė (absurdas), pažanga (progresas), skersmuo (diametras) ir kt.

Apskritai imant, tarptautinių svetimybų mums nėra ko labai bijoti: nuo to mūsų kalba ne sumenkės, bet tik praturtės. Čia tik svarbu yra, kad tos svetimybės būtų per daug neįsiskreip-tos ir kiek galint daugiau pri-taikytos mūsų kalbai, todėl pvz. užuot rusų žumoras, lenkų ško-tas, anglų televizoras ir kt. mūsų bendrinėje kalboje patartina vartoti pirmąjį žodį: hu-mora (lotynų humor), škotas (anglų Scot), televizija ir tt.

5. Ieškoti kelių kalbos laikraščiai leisti ir

6. susižinoti su tais asmenimis ir tomis tautinėmis organizacijomis, kurie ir kurios galėtų padėti mums veikti.

Mūsų veikla buvo ir bus apolitinė, grynai kalbiška.

Emėmės iniciatyvos viešai prabilti, neturėdami nei vieno laisvesnio darbininko, nei lešų. Bet tikime, kad sąmoningi lietuvių supras šį mūsų tautai gana svarbų reikalą ir mūsų darbą parems.

Visais klausimais kreiptis: Pr. Skardžius, 6112 Belvidere ave., Cleveland 3, Oio.

Dr. Pr. Skardžius, pirminkas S. Barzdukas, sekretorius

Trečiasis didysis pranešimas

1945 m. balandžio 25 dieną prezidentas Trumanas tryliką savo netikėto prezidentavimo dieną pirmą kartą sužinojo apie atominės bombos gaminimą.

Tų pačių metų rugpjūčio 6 dieną jis pranešė pasauliui: "Prieš 16 valandų Amerikos lėktuvas metė bombą ant Hirošima miesto. Ši bomba yra stipresnė, kaip 20,000 tonų TNT. Tai yra atominė bomba".

Ketverius metus po to Amerika didžiavosi vienintelė turinti galingiausių pasaulio ginklų...

Be pereinamųjų metų rugsėjo m. 23 d. prezidentas Trumanas vėl pranešė: "Mes turime duomenų, kad paskutinių kelių savaitų laikotarpyje USSR teritorijoje yra įvykęs atominės bombos sprogdymas".

Nors tie duomenys ir ne visai aiškūs, atrodo, ne visai patikrinti, bet pasididžiavimas atominės bombos monopoliju pasibaigė...

Prieš kelias savaites paplito žinios apie vandenilio atominės bombos išradimą, šimto ar net tūkstanties kartų galingesnės už ligiolines atominės bombas. Š.m. vasario 2 d. prezidentas Trumanas vėl pranešė: "Aš daugiau įsakymą Atominės Energijos Komisijai tęsti savo darbą, gaminant visų rūšių atominius ginklus, neišskiriant ir vadinamos vandenilio bombos, arba super-bombos".

Šis trečias pranešimas laikomas beveik didesniu svarbos pranešimu, kaip pirmieji du, nes tai yra galutinis nusistatymas nepasiduoti ginklaviniai lenktynėms.

Dar konferencija?

Maskva, išgirdusi, kad Amerika ryžtasi nesustoti atominio ginklų gaminimo srityje, vėl atnaujino kalbas apie suaukinimą konferencijos ir derybų dėl nusiginklavimo.

Amerikos vyriausybė, berods, jau mažai jaudinasi dėl šių pasiūlymų ir nieko iš jų nesitiki. Tačiau Amerikoje yra tokių "taikos pranašų", kurie labai energingai stoja "už taiką" kiekvienu metu, kada to reikia Maskvai. Senatorius Tydings net pačiame Senate pasiūlė rezoliuciją kurioje ragina vyriausybę šaukti nusiginklavimo konferenciją ir sustabdyti atominio ginklų gamybą. To kaip tik Maskvai ir reikia: kol vyks konferencijos ir pasitarimai, ji daugiau turės laiko užbėgti kitiems už akių.

Ne veltui Stalinas, lenktyniaudamas su Nobeliu, irgi įsteigė "taikos premiją", bene 20,000 dolerių dydžio.

Tokie senatoriai, kaip Tydings, tur būt, tikrai gautų iš Stalino premiją, jeigu jam pavyktų užmigdyti pasaulio budrumą.

PER VĖLAI SUGAVO

Anglijoje yra sumtas tūlas dr. Fuchs, kuris, kaip paaiškėjo, bene bus buvęs svarbiausias sovietų šnipas atominės bombos gaminimo srityje.

Dr. Fuchs yra Anglijos natūralizuotas pilietis, vokiečių, vokiečių protestantų dvasininko sūnus, 1943 metais pabėgęs iš Vokietijos nuo nacių persekiojimo.

Kaip paprastai anuo metu buvo, dr. Fuchs buvo priimtas su geriausiu pasitikėjimu, nes kas bėgo nuo Hitlerio, tas jau savaime atrodė draugas... Bet jo būta ne anglų ar amerikiečių, o Stalino draugu...

Jis buvo fizikas mokslininkas. Savo laiku anglai jį atsiuntė į Ameriką dirbti prie atominės bombos gaminimo. Čia jis dirbo keletą metų ir, žinoma, labai gerai žinojo atominės bombos gamybos paslaptį.

Dabar paaiškėjo, kad jis kelias atvejais tas slaptas žinias yra perdavęs sovietams. Jis yra sumtas ir bus teisiamas, bet perduotų žinių jau nebesugrąžinsi...

REIKALAUJA IMPE-RATORIAUS GALVOS

Tuo metu, kada amerikiečiai nebetekę kantrybės pradėjo kalbėti apie atskirą taiką su Japonija, tai yra, apie taiką be Maskvos, Maskva pareikalavo, kad Japonijos imperatorius Hirohito būtų teisiamas, kaip karo nusikaltėlis.

Amerikos Valstybės Departamentas šį reikalavimą atmetė, pažymėdamas, kad jis yra tik manevas nukreipti japonų dėmesį nuo fakto, kad sovietai ligi šiol negrąžino 370,000 japonų belaisvių.

Prisimename, kad pereinamais metais sovietai ir viso pasaulio komunistai labai didžiavosi nedidelės japonų belaisvių grupės grąžinimu. Tada buvo skelbiama, kad grįžę iš sovietų belaisviai esą geriausi komunizmo propagandistai: komunizmas net belaisvėje jiems labai patikęs.

Bet tas didžiavimas labai greit nutilo. Japonai ėmė klausti, kur gi daugiau belaisvių. Apie juos nieko nebegalima sužinoti ir tie patys "komunizmo propagandistai" liūdnei patvirtina, jog tie greičiausiai jau niekad nebesugrįš. Jie greičiausiai jau yra žuvę Sibire. O tie "propagandistai" yra tik todėl sugrįžę, kad suklotų mokyti būti tais propagandistais. Dabar, kai grįžo, "susizavėjimas" sovietų tvarka pas juos greit dingio.

SAVO ADRESĄ,

rašydami DIRVAI, parašykite labai aiškiai pačiame laiške.

Dėl neaiškumo ar klaidos mūsų pažiūrą adresu Jums siunčiami laikraščiai ar knygos grįžta atgal ir neturime kaip Jums apie tai pranešti.

PAS OHIO GUBERNATORIŲ

(Atkelta iš 1-mo pusl.) suteikti daugiau žinių apie tą dalyką.

Todėl naujai atvykusiems gydytojams lietuviams irgi vėta tuo susidomėti. Dabar kaip tik patogi proga įteikti gubernatoriui memorandumą apie čia esančius lietuvių gydytojus ir apie jų turimus sugebėjimus. Galima duoti ir sugestijų, kaip geriausiai būtų galima susitvarkyti, kad atvykusieji gydytojai galimai greičiau galėtų pradėti dirbti medicinos srityje.

Mes, laikraštininkai, priminėm gubernatoriui tik vieną dalyką: Ohio valstybėje irgi galėtų būti bent tokia tvarka, kaip Illinois ir New York valstybėse, kur Europos universitetus baigę gydytojai, nors dar ir neturį pilietybės, tuojau atvykę gali atlikti vienerių metų praktiką ligoninėse, kap internai, paskui laiko kalbos ir medicinos egzaminus ir įgyja gydytojų teises. Tą mintį gubernatoriui irgi priėmė palankiai ir, atrodo, yra pasiryžęs bandyti pasiūlyti atitinkamą įstatymų pakeitimą.

— Ar negalėtumėt padėti man sudaryti Ohio Valstybės Displaced Persons Komisiją? — klausia gubernatorius.

Kitose valstybėse jau seniai tokios komisijos yra. Čia jos dar nebuvo. Gubernatorius norėtų ir čia ją sudaryti. Pageidauja, kad atskirų tautybių atstovai, ypač tų tautybių, kurių daugiausia atvyksta tremtinių, pasiūlytų asmenis, tinkamus būti tokioje komisijoje. Gubernatorius mano, kad redaktoriai gali paminėti po vieną kitą tokį asmenį. Ten pat buvo duota kelias sugestijų, kurias gubernatorius prašė dar pakartoti raštu.

Gubernatorius parodė mums gubernatūros įstaigos namą, statytą daugiau kaip prieš 100 metų, visos eilės buvusių gubernatorių portretus, kurių daugumas tikrai labai aukštos meninės vertės, na, ir prie progos lygiai gyvai pakalbėjo ir apie orą ir apie visokias rinkimines pranašystes, kurių jis gauna daugybėje laišku. Sako, įdomiausi laišukai jam esą nepolitikuojant, o paprasčiausiu eiliniu piliečių, iš kurių esą geriausia susigaudyti, kas žmonių daugumai rūpi.

Valdinis gubernatoriaus butas taip pat yra senos statybos namas, todėl jis primena daugiau senąją Europą, negu Ameriką, išskyrus tik vonių kambarius, kurie įrengti jau visai amerikietiška.

Dabartinis gubernatorius ir jo žmona savo elgesio stiliumi ir namuose sukurta nuotaika kaip tik pritinka tiems namams. Nors žmonai kiek ir protestuojant, gubernatorius draugiškai užklydo su mumis net ir į miegamąjį, kur tarp kito ko pasirodė, ką jis skaito.

Tai Biblija, senovės graikų padavimai, Europos tautų patarlių ir tautosakos rinkinys, filo-

sofijos studijos... Pagalvojau, kad, jei lietuvių tautosakos rinkinys bus išleistas anglų kalba, čia vienas skaitytojas užtikrintas!

Baigiantis pietums, gubernatoriui paminėjo, jog jis tikisi pasimatyti čia dar kita proga, kada nors vasarą, kada bus pražydusios gausios gėlės gražia-me sodelyje.

— Mums įdomiau būtų, jei pasimatytumėm Washingtonė... — pasigirdo pastaba.

Gubernatorius kukliai nutylėjo. Tai yra vieša paslaptis, kad Frank J. Lausche yra vienas iš galimų kandidatų, jei ne į prezidentus, tai bent į viceprezidentus. Visko gali būti...

Tik kažin, ar pasiseks jam praeiti pro partines politikoas užtvaras. Lausche yra demokratų partijos žmogus, bet... at-rodo nedrausmingas, nes daug kur partinės linijos nesilaiko. Jis daugiau sąžinės, negu partijos politikas.

Mums, lietuviams, F. J. Lausche yra tuo artimas, kad jis gyvai domisi pats ir pritaria domėjimuisi senųjų tėvynių likimu.

— Na, — sako jis kiek susimastęs, — jūs turite daugiau žinių, kas gi ištikrųjų ten dedasi už tos geležinės uždangos. Iš to, ką pasakojate, sunku būtų spręsti: vieni peikia, kiti giria... Iš savo patyrimo žinau, kad pasakojimais ne visada galima pasitikėti. Štai, jeigu žmogus, kuris su manim dirba, mane labai giria, kaip gubernatorių, tai dar nėra tikra, kad aš geras... Gal jis taip ir galvoja, o gal tik todėl taip sako, kad jam reikia taip kalbėti... Bet viena, man atrodė, yra aišku, kad ten, kur nėra jokios asmens laisvės, negali būti gero gyvenimo.

Išvykome atgal, dalindamiesi maloniais įspūdžiais apie gubernatorių, kaip gubernatorių ir kaip asmenį.

V. R.

NAUJAUSI LEIDINIAI

..Neseniai iš spaudos išėjo šios knygos:

S. Zbarskas,
Mėnesienos sėja
Apsakos. Ilustravo dail. D. Tarabildienė. 72 psl. Kaina \$1.00.

Runcė Dandierinas,
Šilkai ir vilkai
Dainos vietinės ir sovietinės. Ilustravo dail. P. Osmolskis. 64 psl. Kaina \$1.00.

Metraštis
Red. T. Dr. L. Andriekus, O.F.M. Ilustravo dail. Vl. Vijeikis. Didelio formato 222 psl. Kaina \$2.50.

V. Jonikas
Pakeleiviai
Lyrika. Ilustravo dail. J. Dobkevičiūtė-Paukštienė. 111 psl. Kaina \$1.00.

L. Dovydenas
Žmonės ant vieškelio
DP gyvenimo literatūriniai vaizdai. Ilustruota. 190 psl. Kaina \$1.20.

VI. Slaitas
Žmogiskosios psalmės
Poezija 112 psl. Kaina \$1.00.

P. Tarulis
Žirgeliai padebesiais
Apsakos. 148 psl. Kaina \$1.20.

Užsakyti, siunčiant banknotus, money order ar čekius, išrašytus tik šiuo adresu:

GABIJA
412 Bedford Ave,
Brooklyn 11, N. Y.

Jau nių Prekybos Rūmai Peoria, Ill., atžinok aštuonis geriausių Amerikoje 1949 metų jaunus vyrus. To smarkiojas jiems aškin, kaip sunku, bet įdomu pasižymėti naudingais darbais.

Tautinio meno šventė Clevelande

Tautų meno šventė, įvykusi vasario 26 dieną Music Hall, dienašio CLEVELAND PRESS pastangomis, kultūriniais pasireiškimais besidominčiai miestui visuomenei davė progos išgyventi malonaus pasigerėjimo margaspalvius tautinius rūbais pasipuotusius šokėjų ir dainininkų sukurtais patraukliais scenovaizdžiais, būdingais tautiniais šokiais, muzika bei papročiais. Dvidešimties trijų tautų meninės grupės parodė rampos šviesoje savo tautų išpuoselėtą meno kultūros kraitį.

CLEVELAND PRESS redakcijos bendradarbis Mr. Andrica pilnutėlei žiūrovų salei šiltais žodžiais apibūdino šventės tikslą ir reikšmę bei programos dalyvių įdėtas pastangas, ir vėliau kiekvienos tautybės programą atskirai.

"

Programą pradėjo kroatų užgaunamųjų styginių instrumentų orkestras "Tamburitza", sklandžiai atlikdamas savo tautinių motyvų pykę.

Austrų "Schuhplatter" du kalnų šokiai ne tiek dėl meniškumo atlikimo, kiek dėl išlaikyto būdingo austrų-tirolietų liaudies stiliaus, gali būti priskaitytas prie geriausių pavyksų. Jų būdingi šūktelėjimai, duodantys gyvybės šokiui, pradžioje publikoje sukėlė juoką, bet ilgainiui nusibodo ir veikė neigiamai.

Tai, kas gražu kalnuose, nebūtinai gražu ir tinka scenoje.

Negausus šveicarų dainininkų būrelis, trijų akordeonų palydimas, padainavo tirolietiams artimą "jodeliavimą". Mažas senų nebalsingų žmonių būrelis didelėje salėje nesukambėjo. O ne vienam krito dėmesinis, kad šveicarų jaunimas savo tautos jau nebeatstovauja. Kas bus dar po keleto metų?

Neužmirštama scenovaizdį sukurę slovakai masiniu "vakarajimo" paveikslu, šviesių spalvų stiklorais ir šilko kaspalais tviskančiais tautiniais rūbais apsirengę per 50 moterų grupę, prie versčių, ratelių ir siuvinių susėdusių, slavams būdinga melancholija, traukia lėtą, ilgesingą paprotinę darbo dainą, laukdamos vyrų iš darbo pargrįžtant. Vyrų ateina taip pat su daina. Dainos susilieja į bendrą džiaugsmą ir išauga į gyvą, masinį, nors choreografiškai nelabai būdingą, šokį. Tai senutės Europos giliai prasminga ir turininga romantika. Ji ir mums taip sava.

Prancūzai davė tautiškai apsiropusius moterų grupę gyvąjį paveikslą, simbolizuojantį abiejų šalių santykiavimą istorijos bėgyje, su prancūzų Amerikai padovanotą Laisvės statulą centre. Paveikslui turėjęs duoti silą solistės giedotas didingasis Prancūzijos himnas — Marseljetė savo tikslu, deja, nepasiekė, nes solo atliekamas himnas bendrai netenka savo įspūdingumo, o šį kartą solistei nepavyko pa-

giedoti nei gražiai nei teisingai. Atskirų Prancūzijos kraštų tautiniai rūbai irgi buvo ne visai tokie, kokie ištikrųjų ten nešiojami.

Vengrai gerai sukūrė čigonų vestuvinio šokio sceną, pradedant čigonams būdingo stygų orkestro muzika, baigiant minėtu šokių, primenančių mūsų "jaunosios šokį". Jis žiūrovams darė gerą įspūdį, bet daugiau temperamentu ir turiniu, negu atlikimu, išskiriant solistų jaunųjų porą, kurios, be abejo, abi yra baletininkės. Prie pasisekimo prisidėjo ir jų spalvingi, originalūs rūbai.

Labai sklandžiai buvo atlikti žydų šokiai, tik, deja, juose folklorinių elementų maišalynė su baletiniais nesukūrė būdingo tautinio šokio vaizdo. O savo tautinių rūbų benamė tauta jau nesukūrė.

Skotai su savo "Bagpipe" (Lietuvoje "Labanoro dūda") orkestru parodavo. Bagpipe skotų tautiniu instrumentu pasidaro 15 šimtmetų. Matyt, jureiviai iš artimųjų rytų bus parsivežę. Šis instrumentas priklauso babilonietiams ir žydams. Jie pagrojo vieną skotų muzikos kūrinių ir jaunų šokėjų baletinis trio pašoko vieną baletą numerį. Kodėl skotai neparodė savo gražių tautinių šokių, o ginas nieko nesakančių baletukų?

Ta pati negerovė ir su negrais, kurių laukėme parodant savo tautinius šokus, o "Karam House" baletą grupė davė du išraiškos šokus. Šokiai, tiesa, gražūs ir turiningi, bet ne šiam tautinio meno festivaliui tinkami. Kodėl jie neparodė tikrųjų savo tautos šokių?

Sirijos šokėjų merginų duetas taip pat pašoko tik sirijiečiams artimų judesių baletą. Pašoko gražiai ir nuotaikingai, orkestrui grojant sirijiečių motyvais.

Lenkų moterų choras "Halka" darniai padainavo dvi dvibalses lenkų liaudies dainas, o po to ir vėl baletas lenkų motyvais, atliktas solistės. Bet gale jaunų mergaičių grupė pašoko ir gražųjį "baltąjį mozurą", sukėlusį publikoje katučių.

"

Antroje dalyje slovenų šokėjai pašoko du šokių, kurie labai priminė serbų "Kolo". Visas šokio menas yra kojų technikoje, o kūnas beveik nedalyvauja, tad labai vienodo turinio ir technikos. Nors ir gyvo tempo, bet publikai nuobodūs.

Italų solistė padainavo populiarią canconetę, o šokėjai pašoko gana gyvą šokį, tik be didesnio darnumo. Pastangos žiūrovams patikti pašaliniais efektais, ūktelėjimais, tryptelėjimais, neįėjo į gera.

Armėnų šokiai iš kitų neišsiskyrė nei originalumu, nei atlikimo grožiu, primindami balkanų tautų šokus.

Serbų "Tamburitza" su vokalinio oktetu atliko vieną liau-

dies dainą, be tinkamų balsų, be intonacijos, be grožio ir be pasisekimo. Simpatingi du šokiai "Kolo" atlikti su gera kojų technika ir geru pasiruošimu, darė gerą įspūdį, tik priminė jau matytus slovenų ir kroatų šokus.

Airiai pasirinko ilgą, lėtoką šokį, o jų rūbai, tai bėdos aptarai, nebuvo originalūs, nei gražūs ir bendrai pasirodymas pražėjo blankiai.

Publikos laukti ir šiltai sutikti meksikiečiai davė šokėjų duetą ir vieną muzikos kūrinių išspanų motyvais. Šokis buvo būdingas ir atliktas neblogai, tik šokėjas partneris — mažas berniukas — nesukūrė įtikinančio vaidmens ir laukto pasisekimo neturėjo.

Graikai davė gražų gyvąjį paveikslą save perstatydami, kaip jūrininkų, karžygių bei antikinės kultūros kūrėjų tautą. O jų du šokiai būtų galėję dar geriau pasisekti, jei nebūtų sugriautas jų ramiai didingas stilius solistų be reikalo panaudotais pritūpimais — tryptelėjimais. Spalvingi rūbai akims sudarė malonų vaizdą.

Simpatingas ir gerai pašoktas buvo grakštus japonų — geišų šokis, su rytais būdingu ilgesingumu bei ramiu žaislingumu.

Rumunų šokiai, artimi čigonų ir serbų-kroatų šokiams, atgaivino savo temperamentingumą. O moterų rūbai savo siuvinėjimo ornamentika ir spalvomis skyrėsi iš kitų Balkanų tautų.

Rusų atstovavo mišrus bažnytinis choras su gera intonacija ir patyrimu pagiedojęs dvi cerkvenines giesmes ir vieną karių dainą. Savo balsine medžiaga nepriminė būdingų cerkvininkų chorų. O po neseniai koncertavusio Dono Kazokų choro didesnio įspūdžio nepadarė.

Cekų šokėjai žiūrovų dėmesį patraukė šokimo grakštumu, geru įsijautimu ir judesiu apvaldumu. Abu šokiai gyvo tempo, įdomaus turinio, padėjo šokėjams įgyti publikos simpatijas.

Prigama buvo užbaigta lietuvių — čurlioniečių grupės pasirodymu. Nėra jokio abejojimo, kad mūsų šokėjai ryškiai išsiskyrė iš visų: ir tautiniais rūbais ir pačiais šokiais. Bledingėlė, ypač vakarinėje programoje, kai ji buvo parodyta atitinkamai pritaikytoje šviesoje, padvelkė visai nauja nuotaika, kurios nebuvo nei vienos kitos tautos šokiuose. Malūnas, jeigu ne tiek skirtingas savo ritmu, tai tikrai visiems imponavo savo figūrų įvairumu, gyvumu ir netikėtumu.

Vis dėlto čurlioniečiai, kurie rengiasi pasirodyti ir parodyti mūsų tautinius šokus savo specialiose koncertuose, dar turėtų rūpestingai padirbėti ir pašalinti kai kuriuos šokių nedarnumus, dovanotinus tokiam "babilone", koks buvo sausio 27 dieną, bet sunkiau atleisčius specialiam pasirodyme. Ir dėl tautinių rūbų būtų galima kai ką pasakyti. Kai kuriuose iš jų regimas neprisilaikymas atskirų Lietuvos kraštų stiliaus, tikrai pasakius, skirtingų kraštų ypatybių sumaišymas vienoje vietoje. Kadangi, parodant lietuvių

tautinį meną, tautiniai rūbai užima svarbią vietą, todėl ir tai reikėtų atkreipti dėmesio.

"

Ši tautinio meno šventė žiūrovui suteikė ne vien estetinio pasigerėjimo, bet nejučiomis nukeldavo ir į žiląją senovę, kada žmogus savo jausmams išreikšti ar dievams garbę atiduoti pasitenkindavo keliais muzikos garsais, vienu kitu judesiu ir kelių brūkšnių piešiniu.

O po to Indija, Babilonas, Egiptas, graikai, romėnai su Akropolisais, Panteonais. Bet... Akropolis ir Panteonas sugriuvo, Babilono civilizacijos net griuvėsiuose neberandama, o Sirijos, Graikijos, Italijos ir Lietuvos sūnūs ir dukros, pasipuotę bočių dėvėtais rūbais, dainuoja jų šimtmečiais kurtas dainas, šoka jų puoselėtus šokus.

Šių vertybių laikas nesugriauja, jos amžiais jaunos, amžiais gražios. Ir mums, Lietuvos tremtiniams, reikėtų giliai įsidėti širdin, kas gali šioje nelaimėje mūsų tautą geriausiai atstauti, kas reikia ugdyti, puoselėti, branginti, globoti ir gražiausioje šviesoje žmonijai parodyti.

Programai pasibaigus dar kilo mintis: o kad taip tautų atstovai, rinkdamiesi į posėdžių salę Jungtinių Tautų konferencijoms, su tokiu nuoširdumu, be pavydo ir neapykantos atsineštų širdyse tuos gražiausius jausmus, kaip šiandieną čia atsinešę įvairių tautų kultūros reikšėjai, pasauly tikrai užviešpatautų meilė ir taika.

KAS IR KUR

• Iš Vokietijos praneša, kad artimiausiu metu numatyta likviduoti Heilbronn sanatoriją, kurioje gydėsi tremtiniai džiovininkai, jų tarpe ir keliolika lietuvių. Sanatoriją vokiečiai perima savo reikalam.

• Adelaidėje, Australijoje, vietiniai lietuviai įsteigė mokyklinio amžiaus vaikams lietuvišką savaitgalio mokyklą. Čia bus mokoma lietuvių kalbos, Lietuvos geografijos ir istorijos.

• Kanadoje susiorganizavo lietuviai evangelikai. Steigiamajame susirinkime dalyvavo apie 200 lietuvių evangelikų. Į draugijos valdybą išrinkti: P. Šernas, J. Preikšaitis, Galinaitis, G. Trakytė ir J. Kregždė.

• Pulk. K. Škirpa, buvęs Lietuvos Pasitintys Vokietijoje, neseniai iš Airijos atvykęs į Ameriką, pradėjo dirbti Kongreso knygyne Washingtone.

• Goettingene (Vokietijoje) mirė klaidėdintis veikėjas Maksas Traušys. Jis buvo baigęs Vytauto Didžiojo gimnaziją Klaipėdoje, studijavo Kauno universitete ir teisės mokslo diplomą gavo Goettingeno Universitete.

• IRO prieš mirtį žada tremtiniams padaryti dar vieną malonę — padidinti maisto davinį 10%. Esą busias padidintas maisto davins vaikams, nesčioms moterims, ligoniams ir sunkiai dirbantiems...

Clevelande APYLINKĖSE

BALFO 68 SKYRIUS

sausio 31 d. turėjo susirinkimą. Tiesa, skyrius turi mažai narių. Aštuoniems naujakuriams įstojus, skyriuje dabar yra 23 nariai. Bet energingo pirmininko Aleko Banio vadovaujamas, skyrius yra daug nuveikęs šalpos darbe.

1949 m., prisidėjus ir kitiems skyriams, surengė du vakarus. Pelną turėjo per 400 dolerių. Pinigai pasiūti BALFO centrui. Bendrai, kaip skyrius veikė, jis yra jau sukėlęs per 6,000 dol.

Pirmininko A. Banio prieš Kalėdas mestas šūkis — sušelpkite tremtinius ligonius Vokietijos sanatorijose — neliko be atgarsio. Pats A. Banys pradžiai paaukojo \$13.50. Viso buvo surinkta \$77.22. Už juos nupirka 182 svarai įvairių produktų ir pasiūta į Vokietiją L.R. Kryžui, kad įteiktų sergantiesiems.

Per šį susirinkimą A. Banys kvietė geros valios lietuvių stoti į BALFO skyrius. Jų Clevelande esą net trys, t.y. 68 (pirmininkas), 55 (pirmininkas), 38 (pirmininkas). A. Banys, 55 (pirmininkas), 38 (pirmininkas). A. Banys, 55 (pirmininkas), 38 (pirmininkas).

Deja, skyriai nedaug turį narių. Jis ypač nusiskundė naujakuriams, kad jie nestoją į BALFO skyrius. O naujakuriams esą geriausiai žinoma apie tremtyje likusiųjų brolių padėtį. Priminė, kad senieji Amerikos lietuviai dešimtmečiais dirba savo tėvynei. Jis pats jau dirbęs 30 metų. Per tą laiką Lietuvos reikalams sukėlęs per \$40,000. Jie jau pradeda pailsti ir iš naujakurių prašo naujų jėgų jų darbui tęsti.

A. Banys iškėlė mintį, kad 68 skyrius prieš Velykas surengtų bazarą. Susirinkimo dalyviai šiai minčiai pritarė ir išrinko rengimo komisiją iš šių asmenų: A. Banio, J. Salasevičienės ir K. Gaizučio.

1950 m. skyriaus Valdyba perrinkta ta pati, tik pasitraukusio išrinkto vieton išrinktas Balys Muliolis. Be to, išdo globėjus išrinktas Jonas Daugėla.

Skyriaus valdyba pareigas pasiskirstė taip: pirmininkas — A. Banys, vicepirmininkas — Z. Mudrauskienė, sekretorė — J. Salasevičienė, išdėm. — Balys Muliolis, išdo globėjas — J. Daugėla.

Linkime sėkmės šalpos darbe.

K. C.

Scena iš filmo "Guilty of Treason"

TRUMPAI KALBANT

▼ Gallup institutas, blogai išpranašavęs Trumano pralaimėjimą, dabar pranašauja, kad Anglijoje rinkimus laimės Churchillis.

▼ Pirmojo pasaulinio karo garsaus vokiečių armijos vado gen. Ludendorfo našlė, turinti 72 metus amžiaus, nuėista 2 metus kalėti už tai, kad Hitlerio laikais labai aktyviai bendradarbiavo su naciais.

▼ Garsus Prancūzijos maršalas Petain, kuris po šio karo buvo nuteistas dėl tariamo bendradarbiavimo su naciais, eina 94 metus ir esąs jau labai nusilpusio proto.

▼ Ohio atstovas, demokratas Brown, viešame Atstovų Rūmų posėdyje išbarė jaunąjį Rooseveltą už dažną posėdžių apleidinimą ir dažną naktinių klubų lankymą.

▼ Senatorius Munat siūlo vi-soje Amerikoje organizuoti antikomunistinius komitetus. Tie komitetai turėtų paraližuoti visą JAV komunistinę veiklą.

▼ Amerikos metodistai prašo prezidentą Trumaną, kad nebūtų skiriamas naujas atstovas į Vatikaną.

PATERSON, N. J.

16 VASARIO MINEJIMAS

S. m. vasario 18 d. 7 val. vak. lietuvių kolonija rengia iškilmingą Vasario 16-sios minėjimą, kuris įvyks Public School No. 10 salėje. Programoje: Mayor DeVita, ukrainiečių, latvių, estų sveikinimai, kalbos, solistai, chorai, tautiniai šokiai, deklamacijos.

Minėjimą rengia Patersono 19 lietuviškų organizacijų išrinktas komitetas, į kurį įeina: J. Jasulaitis — pirm., V. Baltutis — vicepirm., A. Masionis — sekr., M. Balčietis — išd., J. Jakubavičius — propag., ir nariais: M. Justienė, E. Kinderas, V. Sarpalius, J. Sprainaitis ir D. Sakavičius.

Meninę programą rengia M. Justienė, V. Sarpalius, V. Baltutis ir A. Masionis.

I šį minėjimą kviečiami ne tik visi Patersono lietuviai, bet ir iš apylinkės, ypač kur lietuvių mažiau ir atskiri minėjimai nebus įmanoma surengti.

Pageidaujama, kad moterys ir mergaitės į minėjimą atsilankytų pasipuotusios tautiniais drabužiais.

S.

Geriausias

LIETUVIU

Paveiksluotas

Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 meta.

Instegtos Gegužio 15, 1938.

LIETUVIU NAUJIENOS

332 N. 6th Street Philadelphia 6, Pa.

Žurnalas

NAUJIENOS

32-jų puslapių

ŠIAURIEČIAI LABIAU MEGSTA TAMSIOUS AUTOMOBILIUS. General Motors tarnautoja uždeda naują diagramą ant žemėlapis, kuri rodo automobilių pirkėjų spalvų skonio "pulsą". Iš jos matyti, kad didžiųjų ežerų srityje, įskaitant Wisconsin, Michigan, Illinois, Indianą ir Ohio, tasiai mėlyni ir juodi automobiliai pereiniais metais buvo populiariausi. Toliau seka žali, pilki ir raudoni.

Nuo sausio mėnesio apyvartoj pasirodė naujos sėjamos mašinos, tik ant 2 ratų vietų 4-ly. Jos turi visą eilę patobulinimų ir yra 15% pajėgesnės už senąsias.

EGLUTĖ skelbia rašinių konkursą

Vaikų laikraštis EGLUTĖ vasario (2) numeryje skelbia rašinių konkursą. Geriausiai parašiusiems rašinį tema "Tėvyne" skiriama 3 premijos pinigais, viso 30 dolerių.

Už geriausius rašinius premijos bus skiriamos tik EGLUTĖS prenumeratoriams. Tėvai, kurie dar neužsakė savo vaikams EGLUTĖS, turėtų paskubėti tai padaryti ir duoti progą dalyvau-

ti prasmingose lenktynėse. Rašinys turi būti 1-2 EGLUTĖS psl. didumo. Rankraštius siųsti iki kovo pradžios. Neprenumeratoriai gali kartu pridėti prenumeratos pinigus.

Kitame numeryje bus paskelbtas, piešinių konkursas patiems mažiesiems EGLUTĖS skaitytojams.

EGLUTĖS adresas: EGLUTĖ, 107 Concord St., Lawrence, Mass

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Apie vasario 1 d., laivu "General Greeley" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Andrusienė Jadvyga — New York, N. Y.
Aleksandravičius Aleksas — Ocean Gate, N. J.
Ašoklis Zenonas — Durand, Ill.
Baltrušaitis Vladas — Rochester, N. Y.
Barvydis Antanas, Stasė — Chicago, Ill.
Gavėnia Elzbieta, Marė — Chicago, Ill.
Girkas Anicetas — Chelsea, Mass.
Iliukas Marija, Pėteris — Cicero, Ill.
Indriulis Petras — Phila., Pa.
Kavaliauskas Alfonsas, Leokadija, Algirdas, Meilutė — Scottsville, Mich.
Kislauskis Bronius, Irena, Irena, Henrikas — Milford, De.
Kupcevičius Leopoldas, Marytė — Chicago, Ill.
Brazaitis Juozas — Cleveland, Ohio.
Dobilas Jonas — E. Chicago, Ind.
Dragunevičius Vitolis — West Hartford, Conn.
Gudaitis Viktoras — E. Chicago, Ind.
Grinkevičius Nijolė — New York, N. Y.
Idzelis Jurgis, Marta, Vilius, Gertrūda, Gunther — New York
Jančauskas Antanas — Linden, N. J.
Jance Antanas — Brooklyn, N.Y.
Jonaitis Juozas, Marija, Vytautas — Goodman, Wisc.
Jonas Vasilas, Vitas, Romana — Chicago, Ill.
Jonikas Viktorija, Jonas — Waukegan, Ill.
Kalvaitis Gustavas, Ona — Ashland City, Tenn.
Karnocius Vincas — Lewistown, Maine.
Kilčiauskas Jonas — Rochester, N. Y.
Kleiza Pranas, Marijona, Nijolė, Vidas, Juratė — Hudson, N. Y.
Krosniūnas, Stasys, Irena, Algis, Ramunė, Juratė — Chicago, Ill.
Leleiva Edvardas — Ozone Park, N. Y.
Liutkevičius Feliksas, Antanina, Gintautas, Gimydas, Vytautas — Norwood, Mass.
Lukoševičius Jonas, Sigita — Chicago 21, Ill.
Maila Albinas — Logan, Utah
Malonis Kazys — Chicago, Ill.
Moigis Algirdas, Vera, Vilimas — Chicago, Ill.
Nasvytis Algirdas — Cleveland, Ohio.
Padvaiskis Petras — Worcester, Mass.
Polys Juozas — Marquette, Kan.
Pilinka Ona — Baltimore, Md.
Pupelis Petras — Cleveland, O.
Purakininkaitė Ona — Sheldon, Iowa.
Pavlovus Jurgis — New York, N. Y.

Puodžiūnas Johanna, Algis — Maspeth, N.Y.
Ramanauskas Kostas, Apolonia — Oak Lawa, Ill.
Repšys Albinas, Adelė, Cecilija, Gintarė — Spencer, Mass.
Ringys Richardas — East Chicago, Ind.
Rugevičius Stanislovas — Chicago, Ill.
Sližys Stasys, Natalija — Detroit, Mich.
Sneideraitis Paulius — Pleasant Grove, N. J.
Strimaitis Magdalena, Salomėja, Julija — Cleveland, Ohio.
Tekorienė Zosė — Chicago, Ill.
Unceris Jurgis — —
Vafinčius Albinas — Elmhurst, N. Y.
Vasilauskas Arūnas, Regina, Bronius — Schenectady, N.Y.
Salasevičius Kazimieras, Janina, Kazimieras — Chicago, Ill.
Šlapelis Povilas, Stanislovas, Aldona, Vytautas, Nijolė — Rochester, N. Y.
Vaičiūnas, Jonas, Juzefa — Chicago, Ill.

Apie vasario 1 d., laivu "General Howze" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Ancervičius Petronėlė, Mykolas — Silver Lake, Wisc.
Aniukštis Juozas — Rodney, Mich.
Azelis Antanas, Eugenija, Leonas — Brooklyn, N. Y.
Bajelis Vytautas — Waterbury, Conn.
Bakšys Magdalena, Pranas — Waterbury, Conn.
Barauskas Kazys, Ona, Aušra, Birutė — Ridgewood, N. Y.
Budrys Pranas — —
Čekavičius Jurgis, Antanina — Athol, Mass.
Dauginis Kazys, Julija — Burlington, Vt.
Drochneris Hermanas, Marta — Spindale, No. Car.
Dyra Juozas — Detroit, Mich.
Džigienė Veronika — Chicago, Ill.
Eidulis Juozas — Washington, D. C.
Gaižauskytė Bronė — Chicago, Ill.
Gerardienė Gražina — Chicago, Ill.
Gestautas Steponas, Ema, Loreta, Kristina, Daiva — E. Chicago, Ind.
Ginkus Balys, Aleksandra — Cicero 50, Ill.
Grabliauskas Stasys — Dedham, Mass.
Itomlenskis Igoris, Marija, Mykolas — Cleveland, Ohio.
Jankauskaitė Jadvyga — Amsterdam, N. Y.
Jasinskas Juozas — Yonkers, N. Y.
Juodvalkis Jonas — Detroit, Mich.
Jurkūnas Alfonsas — Detroit, Mich.
Kaciūnas Vincas, Aldona, Danutė, Evaldas — Brockton, Mass.
Karnickaitė Ona St. Paul, Minn.
Karaliūnas Aleksandra, Elena, Rimantas — Detroit, Mich.
Keserauskienė Stefanija — Aurora, Ill.
Kevalaitis Modestas — Montrose, Pa.
Krygeris Julija, Aldona, Marija — Rochester, N. Y.
Lakačauskas Antanas, Marija, Regina — Cleveland, Ohio.
Lalas Richardas — Silver Lake, Wisc.
Liuba Pranas, Veronika — Randolph, Mass.
Latoza Regina, Kastytis — Cicero, Ill.
Linkevičius Jonas, Veronika — Boston, Mass.
Losys Janina, Stanislovas — Great Neck, N. Y.
Macutkevičius Vladas, Sofija, Šarūnė, Ramūnas — Franklin City, Vt.
Marcius Vincas, Anelė — Sodas, Mich.
Montrimas Joanna, Liudvikas — Edwardsville, Pa.
Meskys Juozas — —

Mikalauskas Aleksas — Trenton, N. J.
Mumgaudis Vladas, Emilija, Ona, Juzė — —
Nemanius Marija, Aleksas, Lucius, Algis, Romualdas, Marija — Chicago, Ill.
Olauskas Morta — Chazy, N. Y.
Penčyla Fidelius — W. Hartford, Conn.
Pocius Kazimieras, Elena — Worcester, Mass.
Povilonis Viktoras, Jadvyga, Lucija Paterson, N. J.
Radavičius Vladas — Chicago, Ill.
Radzys Simas, Teklė, Laimutė — Peru, N. Y.
Rekašius Zenonas — Binghamton, N. Y.
Remys Nikolas, Franciška, Dionizas — Billerica, Mass.
Sadauskas Aleksas, Jadvyga — Philadelphia, Pa.
Sakalauskas Albinas — Brooklyn, N. Y.
Šarka Adolfas — Dorchester, Mass.
Šepka Antanas — Chicago, Ill.
Šilkas Stasė, Milda — Chicago, Ill.
Sinkavičius Leonas — Brooklyn, N. Y.
Slivinskas Stasys, Ona — Jersey City, N. J.
Šumakeris Jonas, Aleksandra, Alfonsas, Deimutė, Aldona, Jonas — Cicero, Ill.
Stiklorius Marijona, Jonas, Taisija, Jonas — Media, Pa.
Taraškevičius Albertas, Elena, Vytautas — Waterbury, Conn.
Ugianskas Ieva — Chicago, Ill.
Urbosavičius Jonas — Fonda, N. Y.
Valiūnas, Vincas, Valerija, Virgilijus, Rimgaudas — Baltimore, Md.
Vambutas Konstantin, Alfonsas, Helena, Elena, Abatalia, Eleonora — Latta, S. C.
Vasiukevičius Algirdas — Detroit, Mich.
Vasiukevičius Antanina — Philadelphia, Pa.
Wengras Elena, Irena — Detroit, Mich.
Zukas Petras — Rochester, N.Y.

PAIEŠKOJIMAI

Jieškomieji ar apie juos žinantieji prašomi atsiliepti:

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Baranauskaitė Ieva, iš Merkinės. Dailidaitės, Marija ir Stefanija, iš Sakalupės dv., dukterys Dominiuko.
Digutytes, dvi seserys, turi seserį Urbonavičienę.
Gožauskas, iš Skruzdžių km., Betygalos vl., Raseinių ap.
Gudauskienė - Petrutytė Anasztazija, iš Auksoodžių km., Darbėnų vl., Kretingos ap.
Jankaitis Juozas.
Jokimytė Ona, iš Pervazninkų km., Kidulių vl., šakių ap.
Kroll (Krolytės), Emma ir jos sesuo Waiguwecky, ar Waitis, Olga, iš Palapiškių km., Raseinių ap.
Lapinskas Petras, iš Auksoodžio km., Darbėnų vl., Kretingos ap.
Lapūnas Jonas, iš Krakių vl., Kedainių ap.
Osinskas Juozas, iš Trakų ap.
Petrutytė - Gudauskienė Anastazija, iš Auksoodžių km., Darbėnų vl., Kretingos ap.
Pratusevičiūtė - Valaitienė Ieva, iš Gudelių km., Pajevonio vl., Vilkaviškio ap.
Rederis Nikolajus, iš Kauno - Alekso.
Šimkūnienė - Slabšinskaitė Paulina.
Skirtenko Jonas, s. Karnilijaus, iš Bandzinų km.
Slabšinskaitė - Šimkūnienė Paulina.
Slabšinskas Ignas.
Stulgaitis Jonas ir jo brolis, sūnūs Alejušo.
Waiguwecky ar Waitis - Krolytė (Kroll) Olga ir jos sesuo Krolytė (Kroll) Emma, iš Palapiškių km., Raseinių ap.
Vilkavskis Jonas, iš Gudelių km., Merkinės vl.

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI
Smulkesnių žinių apie šiuos mirusius Redakcija neturi

Per 13 metų Amerikoje mirė 21.300 lietuvių

Nuo 1937 metų vasario mėn. iki šios dienos DIRVOJE sužymėta jau 21,300 per tą laiką mirusių lietuvių ateivių.

LIAUDANSKAITĖ Katrina, 68 metų, mirė lapkričio 13 d., So. Boston, Mass.

DANISEVICIENĖ Ona, 53 m., mirė lapkričio 13 d., So. Boston, Mass.

BABRIJONIE N. Natalija mirė spalio 30 d., St. Clair, Pa. (Šakių ap., Lekečių par.)

JASINSKAS Antanas, 77 metų, mirė lapkričio 14 d., So. Boston, Mass. (Nemakščių par.)

AMERIKOJ IŠGYVENO 55 METUS. REMEIKIS Juozas, 35 metų, mirė lapkričio 9 d., Baltimore, Md.

SEJAVIENĖ Ona, seno amžiaus, mirė lapkričio 13 d., Baltimore, Md. Amerikoje išgyveno 60 metų.

RAMANAUSKAS Juozas mirė lapkričio mėn., Curtis Bay, Md.

JANUKEVICIUS Teofilis mirė lapkričio mėn., Hartford, Conn.

KRIKŠČIUNAS Stasys mirė lapkričio 9 d., New Britain, Conn.

PETRAITIS Leonas, 53 metų, mirė lapkričio 10 d., New Britain, Conn.

PAPEIKIENĖ Agota, 87 metų, mirė rugsėjo 13 d., Grand Rapids, Mich.

BEKERIS Antanas, 68 metų, mirė rugsėjo 29 d., Binghamton, N. Y. (Kauno red.)

VIRBASIE N. Anelė, 53 metų, mirė rugsėjo 11 d., Worcester, Mass.

SIDARAS Mykolas, 65 metų, mirė rugsėjo 29 d., Benth, Ill.

SELSKIS Juozas, 62 metų, mirė rugsėjo 6 d., Spring Valley, Ill. (Kauno red.)

GUOLAUSKIENĖ Agota, 69 metų, mirė spalio 3 d., Cambridge, Mass.

AUGUSTAUSKAS Stanislovas, 54 metų, mirė spalio 6 d., Chicago, Ill.

PAULIUKONIS Jonas, 79 metų, mirė spalio 14 d., Gilberton, Pa. (Suvalkų red.)

SAVICKAS Juozas, 64 metų, mirė spalio 18 d., Grand Rapids, Mich.

BULKEVICIENĖ Ieva, 53 metų, mirė spalio 6 d., Worcester, Mass. (Vilniaus red.)

STEPŠIENĖ Antanina, 66 m., mirė spalio 13 d., Worcester, Mass. (Šakių ap.)

SAPLYS Kastantas, 64 metų, mirė spalio 13 d., Chicago, Ill. (Vilniaus red.)

SAVUKYNAS Juozas, 64 metų, mirė rugsėjo mėn., Kulpmont, Pa. (Suvalkų red.)

ROVAS Kazimieras, 71 metų, mirė spalio 23 d., Scranton, Pa. (Kauno red.)

SUBACIUS Juozas, 67 metų, mirė spalio 30 d., Edwarsville, Pa. (Suvalkų red.)

GALINIS Jonas, 62 metų, mirė spalio 10 d., Pittston, Pa. (Vilniaus red.)

JUOCIENĖ Agota, 70 metų, mirė spalio 19 d., Westville, Ill.

LENKUTIS Jonas, 74 metų, mirė birželio 15 d., Herrin, Ill. (Suvalkų red.)

PELANIENĖ Katrė, 57 metų, mirė rugsėjo 30 d., Carbook, Pa. (Vilniaus red.)

TAMULIONIS Simanas, 66 m., mirė rugsėjo 15 d., Middleport, Pa.

GUSTAITIS Jonas, 59 metų, mirė spalio 17 d., Pittsburgh, Pa.

tė (Kroll) Olga ir jos sesuo Krolytė (Kroll) Emma, iš Palapiškių km., Raseinių ap.

Valaitienė - Pratusevičiūtė Ieva, iš Gudelių km., Pajevonio vl., Vilkaviškio ap.

Vilkelis Jonas, iš Gudelių km., Merkinės vl.

Economical Lenten Salad

Kidney Bean Salad a la Joan of Arc

This particular salad recipe gets its name quite naturally! Kidney beans originally came from the Joan of Arc region in France, and for years have been a favorite ingredient used by famous French chefs.

Here is a wonderful suggestion for busy homemakers who want to perk up Lenten menus with a delicious, economical meat substitute. Nothing could be easier to prepare than a kidney bean salad for the entire family. It's colorful and tasty, just different enough to excite everyone's appetite, and best of all it is rich in needed protein.

Look how simple this salad is to make:

1 No. 2 can red kidney beans, chilled
1 cup chopped celery
2 hard-cooked eggs, chopped
2 tablespoons chopped sweet pickle
1 teaspoon minced onion
4 tablespoons French dressing

Empty kidney beans into strainer and wash thoroughly with cold water. Add to remaining ingredients; toss together with two forks until well mixed. Serve on lettuce leaf or in salad bowl lined with lettuce. Garnish with parsley or watercress. Serves 6.

KADZIAUSKAS Ignas, 68 metų, mirė liepos 31 d., New Britain, Conn. (Seinų ap.)

VAIKŠNORAS Jonas, 64 metų, mirė rugpjūčio 27 d., Bridgeville, Pa. (Seinų ap.)

RADZEVIČIENĖ Katrė mirė lapkričio 13 d., Pittston, Pa.

SLISAS Napoleonas, pusamžis, mirė lapkričio 22 d., Bridgeville, Pa. (Kauno red.)

ESAS Jurgis, 65 metų, mirė

rugsėjo 18 d., Castle Shannon, Pa. (Suvalkų red.)

CERNEVICIENĖ Ieva, 66 m., mirė rugsėjo 24 d., Chicago, Ill. (Suvalkų red.)

KLUKAS Jonas, 39 metų, mirė lapkričio 23 d., Chicago, Ill. (Svenčionių ap., Daugeliškių par., Stanislovo km.) Amerikoje išgyveno 35 metus.

Katrie "geresni" -- naciai ar komunistai?

Atsakymo į šį klausimą dažnai klausiate pas tuos, kurie matė vienus ir kitus. Ir susilaukiate įvairių atsakymų... Tad nežinote, kur gi tikroji teisybė...

GERIAUSIA — NUSPREŠKITE PATYS!

Apie komunistus — bolševikus jau daug esate girdėję ir skaitę. Apie nacius mažiau. Tad paskaitykite

Balio Gaidžiūno

parašytą knygą —

PAKELIUI Į MIRTĮ

kurioje aprašomi jo paties pergyvenimai vokiečių kalėjimuose. Paskaitę, tikrai patys galėsite matyti, katrie "geresni"...

Tos knygos autorius

yra vienas iš Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto kūrėjų. Tas komitetas buvo įkurtas Lietuvoje, 1943 metais, vokiečių okupacijos laikais. Dėl kovojimo už Lietuvos išlaisvinimą iš svetimųjų vergijos, šios knygos autorius, kaip ir eilė kitų Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narių, nacių buvo suimtas, išvežtas į Vokietiją ir jau TIKRAI BUVO PAKELIUI Į MIRTĮ, nuo kurios jį išgelbėjo tik Amerikos kariuomenė. Po to šios knygos autorius vėl stojo į darbą Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete ir tam paaukojo daugiau kaip ketverius metus.

Dabar šios knygos autorių jau turime savo tarpe!

Jis atvežė šioms didžiulę filmą iš tremtinių gyvenimo, kurią pats pagamino ir, tikimės, netrukus galės mums parodyti. Ta proga susipažinkime su juo arčiau, perskaitydami jo pergyvenimų aprašymą nacių kalėjimuose. Ta knyga yra ne tik asmeninių pergyvenimų aprašymas, bet svarbus ir įdomus DOKUMENTAS apie vieną iš sunkiausių mūsų tautos gyvenimo laikotarpių.

Norintieji įsigyti šią knygą, rašykite laišką šiuo adresu:

DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Laiške aiškiai įrašykite savo adresą ir pridėkite tik vieną dolerį — knygą tuojau bus Jums pasiųsta paštu.

Winter-Proof Trick

Wise mothers know that when Baby's at the drooling stage, it's a good idea to give special attention to his chin to prevent chapping. In order to ward off reddening chaps, pat baby lotion on the youngster's face, smoothing a generous quantity on his chin. This fragrant white emulsion of pure bland oil and water with lanolin and an antiseptic added helps protect rose-petal skins from windburn and chapping. It's good on Baby's hands and wrists, too, before winter outings.

Cleveland IR APYLINKĖSE

**DIRVA PARODYS CLEVELANDIEČIAMS,
KO LIGI ŠIOL DAR NETEKO MATYTI**

**Kaip lietuviai išsilaikė tokiame gyvenime,
apie kurį kiekvienas bijotų ir pagalvoti!**

Daug kas jau pripasakoja apie tremtinių gyvenimą Vokietijoje. Ir blogo ir gero... Bet dabar galime tą ir pamatyti!

Galime pamatyti vargą ir gyvenimą: tarp griuvėsių, čigonų, kose aplinkybėse, bet vis dėlto gyvenimą, kuris rodo, kad lietuviai net ir didelį bėdą nesulūžo ir nesuklupo.

**Pirmadienį, vasario 13 d.,
Ketvirtadienį, vasario 16 d.,
Pirmadienį, vasario 20 d.,**

DIRVA rengia parodymus filmų apie tą gyvenimą. Filmas rodo ir duos pasiūlymus patys filmų gamintojas Balys Gaidžiūnas.

Šiais vakarais bus parodyta:

1. Gyvenimas stovyklose (Garmisch, Hanau, Seligenstadt, Scheinfeld ir kt.).
2. Flossenburgo KZ, kur nužudyta 2,480 lietuvių
3. Ministerio B. K. Balučio (iš Anglijos) lankymasis Vokietijoje.
4. Pabaltijo Universitetas ir jo veikla Pinnberge
5. Skautų 30 metų jubiliejinė sukaktis
6. Kauno arkivyskupo J. Skvirecko jubiliejus Austrijoje
7. Lietuvių Tautinės Delegacijos veikla
8. Kauno kunigų seminarijos rektorius kun. P. Petraičio laidotuvis Konstancoje
9. Dr. Lado Natkevičiaus, buvusio Lietuvos pasiuntinio Maskvoje, kapas Austrijoje
10. Lietuviai rašytojai ir lietuvininkai: P. Petraičio, Augustaitytė - Vaičiūnienė, Vyt. Alantas, Broliai Biržiškos, Bernardas Brazdžionis, Kazys Bradūnas, Jurgis Jankus, Henrikas Radauskas, Pranas Skardžius, Mykolas Vaitkus, Vydušas ir kt.
11. Litteratūrinės šventės Stuttgarte ir Schw. Gmuende
12. Lietuviai dailininkai: Ado-

mas Varnas, V. K. Jonynas, A. Tamošaitis, V. Petravičius, T. Valius, V. Vizgirda ir kt.

13. Čiurlioniečiai ir kt. Filmas bus rodomas žemutinėje Lietuvių salėje. Vietų yra nedaug, todėl

**iš anksto reikia įsigyti
įėjimo kortelės**

Jas galima gauti tik DIRVOS redakcijoje bet kuriai iš tų trijų nurodytų dienų.

Išlaidoms padengti už kortelę mokama 50 centų. Prie durų kortelę nebus galima gauti, jas reiks tik parodyti įeinant. Net ir neįsiję iš anksto, ateidami filmos pasiūlyti, prašomi užsėti į DIRVĄ ir įsitikinti, ar dar yra laisvų vietų. Arba galima pasiteirauti telefonu:

EN 4486

Filmos įdomios ir tiems, kurie patys stovyklose yra gyvenę, todėl patariame jas pamatyti.

MIRĖ VINCAS GREIČIUS

Šį pirmadienį, vasario 6 d., apie savaitę pasirgęs, mirė daugumai clevelandiečių lietuvių gerai pažįstamas Vincas Greičius, 63 metų amžiaus, gyvenęs 660 E. 101.

Jis ilgą laiką yra buvęs šv. Jurgio parapijos vargonininku, tik prieš keletą metų iš tų pareigų pasitraukęs, jis taip pat yra buvęs ir mokytoju parapijos mokykloje.

Pašarvotas Jakubs & Son laidojimo namuose. Bus laidojamas penktadienį, vasario 10 d. Gedulingos pamaldos bus šv. Jurgio bažnyčioje 8:30 val. Laidojamas Kalvarijos kapinėse.

Jo šeimos liko: žmona Stella, dvi dukterys — Stella Grigorč ir Regina Brazaitienė, vargonininkė-pianistė, dažnai dalyvaujanti lietuviškuose koncertuose, kaip akompaniatorė; sūnūs — Vincas ir dr. Frank Greičiai.

MONCRIEF ŠILDYMAS

Clevelando namų savininkų pasirinkimas per daugiau kaip 50 metų. GAS — OIL — COAL

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

PAMATYKIT ŠIAS PASAULINES GARSENYBES, KAIP

UNUS — žmogus, kuris stovį JOE WALSH ir jo didelis naujas ant rankų pirštų galų laukinių žvėrių paradas

WALLENDAS — sensacingas aktas ant vielos GEO HANNEFORD — jo jukų be balno šeimyna

MROCKOWSKIO Liberty arkliai iš Belgijos CLAUSENO MOKYTI LOKIAI!

FRANCIS ERUNN — pasaulinio masto žonglierius SKRAJUNAI CONCELLO ir SKRAJUNAI ANTONY

GUTI GORILOS PARODIJA LOUNAL, dramblių, arklių!

BILETUS PIRKTI DABAR PASIRINKAMI VIETAS

KAINOS — kasdien dienomis (išsk. vas. 13, 14, 20, 21) \$1.50 ir \$2.00 (įsk. mok.). VAKARAIŠ (išsk. sekmadienius vas. 19 ir 26 d.) \$1.50, \$2.00, \$2.40 ir \$3.00 (įsk. mok.). Kainos šeštadieniais ir Washingtono gimtadienį ir dieną, kaip ir vakare.

LAIKAS: Dienomis — 2:15. Vakaraš — 8:15. Durs atdaros 1:00 p.p. ir 7:00 vak.

**Tickets NOW ON SALE At
PUBLIC HALL, RICHMAN'S, BURROWS**

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAI

Šį sekmadienį, vasario 12 d. šv. Jurgio parapijos salėje minėjimą rengia Tarybos skyrius. Papildomai pranešama, kad dalyvaus vietinės mokyklos vaikų choras, parapijos choras ir A. Mikulskio vadovaujamas vyrų choras. Iš ryto šv. Jurgio bažnyčioje bus ta intencija pamaldos.

Kitą sekmadienį, vasario 19 d., Kultūros Fondo skyriaus valdyba, veikdama vardu ją įgaliavusių organizacijų, rengia didelio masto minėjimą

**Public Auditorium
Little Theatre**

salėje. Numatomas, kad dalyvaus miesto mayoras Thomas A. Burke ir kngresmanas M. A. Feighan. Koncerto programoje dalyvaus išraiškos šokio menininkė Aldono Valešaitė, aktorius Petras Maželis ir muziko A. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis. Paminėjimo pradžia 3 val. po pietų.

Kvietimus į tą minėjimą jau galima gauti pas Kultūros Fondo Valdybos narius, platintojus ir DIRVOS redakcijoje. Išlaidoms padengti už pakvietimus suaugusieji moka 50 centų, o jaunuoliai 25 c.

Trečią sekmadienį, vasario 26 d., 4 val. po pietų minėjimą rengia ir naujoji parapija. Programoje numatytos kalbos ir meninė dalis.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYR. SUSIRINKIMAS - POBUVIS

Primenama, kad Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus narių susirinkimas - pobuvis rengiamas vasario mėn. 18 d., 7:30 val. vakare, dr. Tamošaitio rezidencijoje, 26001 Lake Shore Blvd. Dėl to reguliariu laiku — pirmadienį, vasario 20 d., susirinkimo jau nebus daroma (tuo metu Lietuvių salėje bus rodomos filmos iš tremtinių gyvenimo).

Skyriaus nariai ar besirengiantieji jais būti kviečiami dalyvauti. Dalyvausiantieji prašomi užsiregistruoti raštu per DIRVOS redakciją arba telefonu EN 4486.

TREMTINIŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Clevelando Tremtinių Draugijos metinis susirinkimas šaukiamas sekmadienį, 1950 m. vasario 26 d., 11 val. (po pamaldų) Lietuvių Salėje, 6835 Superior Ave., šia dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas ir prezidiumo rinkimas.
2. Aukų rinkimas tremtinių a.a. Jono Kilikevičiaus našlei sušelpiti.

3. 1949 m. veiklos apyskaita.
4. Revizijos komisijos pranešimas.

5. Naujos Valdybos ir Revizijos komisijos rinkimai.

Visi nariai ir norintieji į draugiją stoti tremtiniai kviečiami dalyvauti.

Nauji nariai bus registruojami prieš susirinkimo pradžią ten pat salėje.

Susirinkimo proga visi gerširdžiai tremtiniai prašomi atnešti aukų maisto produktais ar pinigais Vokietijos džiovininkų sanatorijose esantiems lietuviams sušelpiti ir ten pat salėje įteikti, kad mūsų dovanos juos pasiektų prieš Velykas.

**Clevelando Tremtinių D-jos
Valdyba**

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS galima su maistu

14114 Ardnal Ave. LI 6480

VINCO KUDIRKOS D-JOS VAKARAS

Dr. Vinco Kudirkos Draugija vasario 25 d. Lietuvių Svetainėje ruošia Kortavimo Vakara. Pradžia 7:00 val. vak. Įėjimas 50 c.

Prie kiekvieno stalo kortautojams bus duodamos dovanos.

Kortavimo vakare bus skatinių užkandžių ir gerų gėrimų.

OPERA LANKYSIS BALANDŽIO MĖNESI

Jau pranešama, kad Metropolitan opera šįmet Clevelande lankysis balandžio 15-20 dienomis. Bus parodyta 7 operos: Samsonas ir Dalila, Manon Lescaut, La Boheme, Tosca, Faust, Aida ir Carmen.

FILMA APIE KARDINOLO BYLĄ

vakar pirmą kartą pradėta rodyti Clevelande. Tai yra pasaulinė premjera. Manoma, kad ši filma turės ypatingo pasisekimo.

KAM IDOMU.

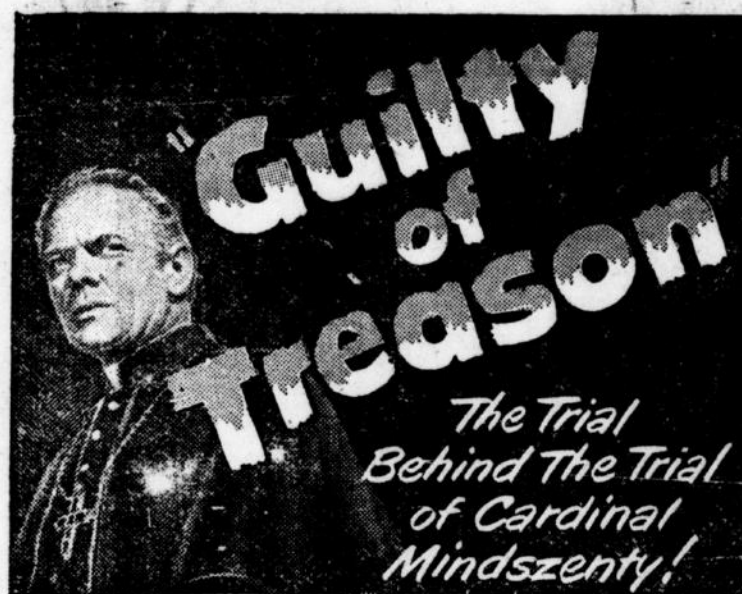
kaip vertinami įvairių tautų pasirodymai CLEVELAND PRESS surengtame festivalyje, skaitykite apie tai straipsnį 6-me puslapyje.

SIDABRINĖS VESTUVĖS

Mrs. ir Mr. Petras Dauparas, 773 E. 91st St., vasario 22 d. sulaukia 25 metų savo vedybinio gyvenimo sukaktuvių. Vasario 18 d. draugai rengia iškilmingą vakariene sukaktuviniams pagerbti, o vasario 19 d., 11 val., šv. Jurgio bažnyčioje bus ta intencija iškilmingos pamaldos.

RKO Keith's 105th

Vasario 8-14 d. "Jolson Sings Again" su Larry Parks ir Barbara Hale.

Charles Bickford kardinolo Mindszenty rolėje.

PASAULINĖ PREMJEIRA - ALLEN TEATRE - DABAR

CLEVELAND, OHIO Artinasi pavasario laikas!

Tai yra naujų sumanymų ir naujo veikimo laikas kiekvienam žmogui, pagerinti jo gyvenimui. Tai geras laikas pradėti taupyti. Taupymas, nors ir po mažą sumą, užtikrina ateitį ir apsaugo nuo rūpesčių. Taupydami gali tapti namo savininku.

Lietuvių Banke santaupos nuosimčiais auga kasdien. Jos čia yra USA valdžios apdraustos per Federal Insurance Corporation.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE. 2498

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 8709

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

S. S. PARSON

demokratų partijos Cuyahoga apskrities vykdomojo komiteto narys ir per 25 metus aktyvus politikas rengiasi būti kandidatui į Kongresą nuo Ohio 22 kongresinės apylinkės.

CENTRAL ARMORY

Imtynių rengėjas Jack Gansonas praneša, kad nuo ateinančio antradienio, vasario 14 d., imtynės vėl bus Central Armory. Pagrindinėms imtynėms sutartas Don Eagle, tik dar nesutarstas jam priešas. Tą patį vakarą bus ir merginų imtynės, kurioms yra sutarta Alvara Snodgars, kuri esanti viena iš geriausių merginų imtynininkių.

Ateinantį antradienį, vasario 14 dieną, programoje numatomi dar mažiausiai trys žymūs imtynininkai.

Bilietai pas Richmond Brothers, 736 Euclid Ave., MAIN 0967 ir Central Armory, PROspect 4121.

Kainos: Rezervuotos po \$2.40 ir \$1.80. Įėjimas — \$1.20.

Durs atviros nuo 7:00 val. vakaro. Pirmos rungtynės prasideda apie 8:30.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieruotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.

Telefonas: P Otomac 6899

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

609-12 Society for Saving Bld.

Telef.: MAIN 1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

'KAUNAS'

Batų taisymo dirbtuvė

1463 Addison Rd.
(Wade Park kampas)

Savininkas
Kazys Ivanauskas,
lietuvis — naujakuris

Telefonai:
EN 3844
MA 3359

Darom naujas AUTO BATTERIES

Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės

Pigiau negu kitur

TAISO IR SENAS BATTERIES

Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland
Namų adresas: 7204 Donald Ave.

I. J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Lietuviška laidojimo įstaiga

Valdžios pripažinti laidojimo direktoriai:

Della E. Jakubs
William J. Jakubs

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1763